

Graži tu, mano brangi tėvyne,
Sails, kur mėga kapuos didvyriai:
Graži tu savo dangaus mėlynė!
Brangi: tiek vargo, kantių prityrėl.

Kaip puikūs slėniai sraunos Dubysos,
Miškai, lyg rūta, kalnai žaliuoja;
O po tuos kalnus sesutės visos
Griaudžia malonias dainas ringuoja.

Ten susimąstęs tamsus Nevėžis,
Kaip juosta, juosia žaliąsias pievas;
Banguoja, vagą giliai išrėžęs;
Jo giliai mintį težino Dievas.

Leidžia Lietuvos
Atgimimo Sąjūdis

Laisvoji Lietuva

FREE LITHUANIA

Published by Lithuanian
Regeneration Association

911 West 32 St.
CHICAGO 8, ILL.

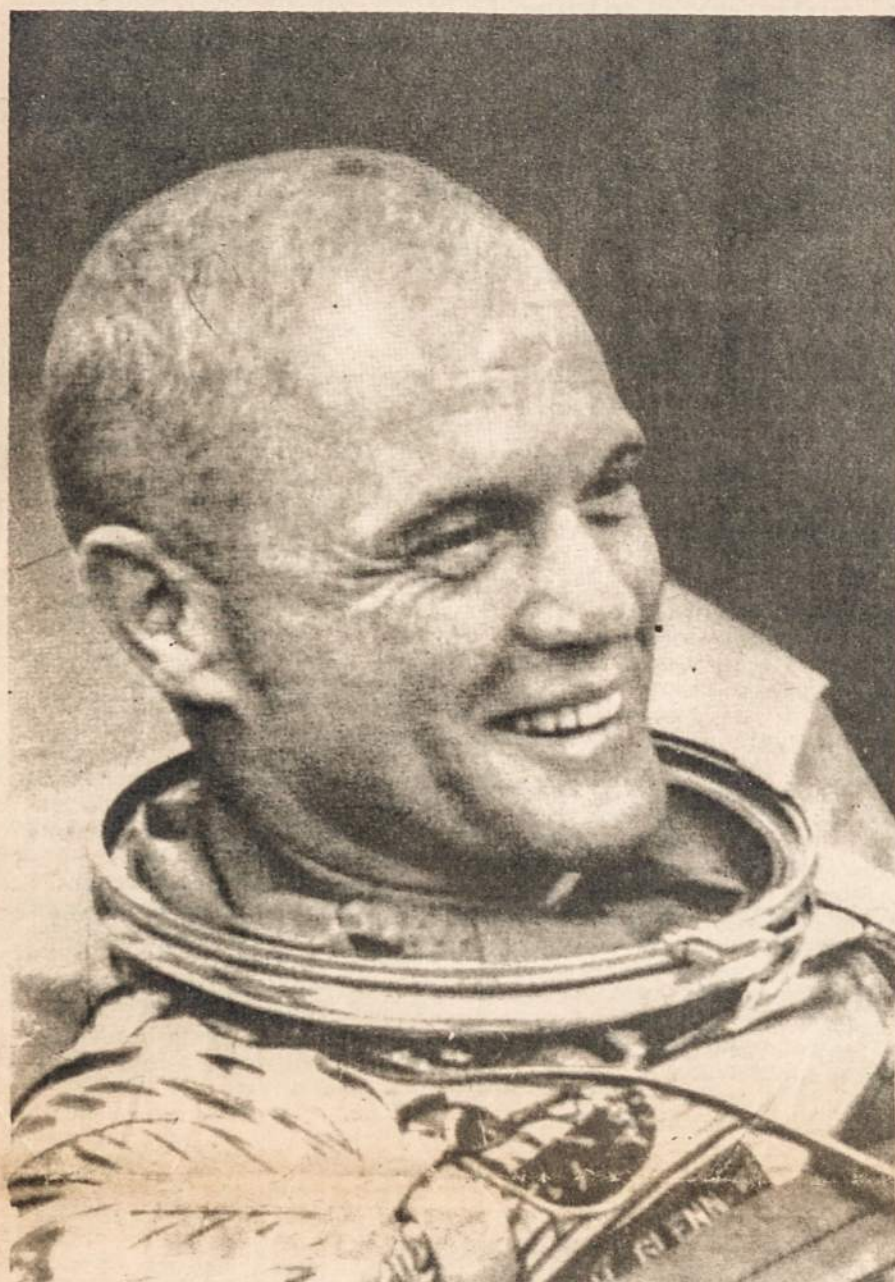
Telef: FR 6-5416

"Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois."

BINA XVI-tus METUS

1962 KOVO - MARCH 9

Nr. 5/873

Pirmas žmogus erdvėje? Didelis Amerikos laimėjimas! Amerikiečio matytas šviesų fenomenas—dar vienas didelis klausukas. kad rusai iš viso erdvėje gyvo žmogaus niekada neturėjo!

Pirmas amerikietis, ir visai galimas dalykas, — pirmas žmogus tris kartus apskrido žemės erdvę! Tai didelis Amerikos mokslo laimėjimas, atidaręs platesnius kelius į tolimesios erdvės tyrinėjimus. Šis žygis, šių dienų sąlygose, yra ne vien mokslinis laimėjimas, bet kartu ir politinis — kelias tautos prestižą pasaulinės opinijos akyse.

Rusai skelbėsi, kad ir jų net du žmonės jau yra skridę erdvėje, bet tie skridimai buvo atlikti tokioje paslapyje, kad nei vienas vakarų pasaulio žmogus neturėjo progos tatau seksti ar patikrinti. Oficialiai vakarai tiki, kad tie rusai skrido, bet yra nemažai ir skeptikų, kurie puikiai žinodami bolševikinės propagandos melą, mano, jog rusams dar labai toli iki tokių skridimų. Pastarąsias amerikiečio pulk. John H. GLEEN skridimas atidengė dar vieną aspektą, kuris tikrai verčia suabejoti bolševikų skelbtais "laimėjimais" erdvėje. Gleen tris kartus savo skridime sutiko saulės tekėjimą ir visus tris kartus matė nuostabų ir labai spalvingą tam tikrų elementų žaismą ties savo kabina. Rusų nei vienas astronautas to nematė... Jie matė... žaliuojančius vėlius kolchozų laukus, bet nematė to, kas turėjo būti ir jiems matoma — to fenomeno saulės tekėjimo metu. Už tai ne vienam gimsta mintis, kad rusų raketose skrido ne žmogus, bet įrašyta juosta, kuri, deja, negalėjo matyti to, ką matė tikrai skridęs pulkininkas J.H. Gleen. Dar viena staigmena — ponas Nikita staiga panorą "bendradarbiauti" su Amerikos mokslininkais ir "pasidalinti" to išradimo žiniomis... Jam, matyti, idomu sužinoti kaip gi pasiekiamas techniškai žmogaus išmetimas į erdvę, kad ir jis galėtų tatau padaryti. Kaip ten bebūtų, atmetus galimą bolševikų melą — pirmas žmogus jau apskriejo žemės rutulį erdvėje ir tai reikia laikyti žymiu laimėjimu žmonijos istorijoje, atidarantiu kelius į plačiasias erdves.

Kaip ilgai, Nikita, naudosis žmonijos kantrybe

J. KADAGYS

Vasario pradžioje Nikita ir vėl pradėjo aštriau bandyti vakarų pasaulio kantrybę — pradėjo reikalauti kol kas tik po keletą valandų į dieną oro koridorių, kuriais vakarai palaiko ryšį su Berlynu. Mat Nikita "pritrūko" erdvės oro manevrams ir todėl "būtinai" turi naudotis tais koridoriais.

Atvirai kalbant, šis Maskvos elgesys yra ne kas kita, kaip provokacinis priekabių ieškojimas ir Chruščevio braukymas vakarams per nosį, zonduojant padėti ir kaip šie į tai reaguos. Nikita, žinodamas vakarų karo baimę, kaip matoma, atvirai tyčiojasi iš jų, ieško priekabių ir tuo demonstruoja pasauliui savo jėgą, drąsą ir visišką nesiskaitymą su vakarais. Atseit, vakarai jau yra tiek ištyžę ir bejėgiai, kad bijo Maskvos, kaip mažas silpnutis vaikas.

Tiesa, vakarai skridimų į Berlyną, kaip to reikalavo Nikita, nenutraukė. Tačiau rusų Migai išdarinėja provokacinius ir pavojingus skridimus vakarų lėktuvų pačioje panošėje. Kantrybė yra geras dalykas ir net laikomas dorybe, bet pagaliau ir ji turėtų turėti savo ribas.

Pasaulio despotai visi yra vienodi. Jie jėgą užgrobę valdžia, jėga joje laikosi ir jėga primeta savo valią kitoms tautoms. Todėl labai dažnai kitų kraštų nuosirdžias pastangas sugyventi su jais ar išsaugoti taiką, jie išaiškina kaip tų kraštų silpnumą pažymį ir savosios jėgos pranašumą. Argi ne panašiai buvo su Hitleriu?

Be kitų tikslų, Nikita šis provokuojančias veiksmas siekia dar ir kito dalyko, — priversti prez. Kennedy, kad šis vyktų į Ženevą, į "viršū-

nių" konferenciją. Mat tokios konferencijos Nikita būtinai nori, nes žino, kad prasidėjus vėl iš naujo tokiems pasitarimams dėl "nusiiginklavimo", atominių ginklų bandymų uždraudimo, Amerikai bus nepatogu tokiu laiku pradėti atominių ginklų bandymus, o tokie "pasitarimai" vėl, ko gero, galės tęstis metų metus!

Atrodo, kad prez. Kennedy šios Nikitos meškerės taip lengvai nepašims, nes jau jis pareiškė, kad vyktų į Ženevą tik tuo atveju, jei būtų vilties susitarti, kitaip sakant, jei rusai iš anksto sutiks pripažinti tarptautinę kontrolę sudaromai nusiiginklavimo ir atominių ginklų bandymų sustabdymo sutarčiai. To gi Maskva negali priimti.

Prez. Kennedy paskelbė, kad Amerika balandžio mėnesį vėl

pradės atominių ginklų bandymus. Maskvos įsakymu viso pasaulio komunistai jau pakėlė aliarmą! Visur vyksta protesto mitingai... nors tie "taikos mylėtojai" tylėjo, kada rusai atomines bombas sprogdino.

Chruščevas dabar visomis priemonėmis stengiasi įtempti tarptautinės padėties stygą, kad tuo būdu priverstų Ameriką paklusti jo reikalavimams.

Gaila, Amerikos vyriausybė vis dar tebeblošia kaž kodėl atviromis kartomis tą tarptautinį ir labai pavojingą žaidimą, tuo pačiu lengvindama Kremlui tiksliau rikiuoti politinius ėjimus.

Maskvos propagandos malūnas tiesiog kelia į padanges savo valdovą Nikitą ir dievina jo pastangas sušaukti Ženevoje "viršūnių" konferenciją. Tuo norima parodyti, kad

jau Chruščevas vadovauja pasaulio politikai ir, svarbiausia, kad jis tik vienas nuosirdžias siekia pasaulio taikos... Žinoma, tai jau sena ir apgėdusi plokštelė, bet vis vien dar turinti kai kur pasisekimo.

Netrukus pamatysime ar Amerikos vyriausybė užsikabins ant Nikitos meškerės ir JAV prezidentas vyks į Ženevą, ko taip norėtų Nikita, ar laikysis savo žodžio — kol nėra vilties susitarti, — nėra ir prasmės susitikti valstybių galvoms.

Komunistinis bogrindis jau dunda visais bugais visame pasaulyje protestuodamas prieš Amerikos pastangas neatsilikti nuo rusų atominių ginklų lenktynės... Linkėjimai, kad tie kurtūs karo bugų dundėjimai nebūtų Amerikai migdančia muzika...

Stiprinkim kovą prieš komunizmą Visos žmonijos priešą

Amerikos Lietuvių Prieškomunistinės Grupės pareiškimas lietuviams:

Amerikos lietuviai, o ypač tremtiniai, turi dvigubą pareigą dalyvauti prieškomunistinėje kovoje: pavergtosios Lietuvos išlaisvinimui ir JAV laisvės apsaugojimui. Veikla, siekiant vieno iš šių tikslų, savaime patarnauja kitam tikslui, turint omenyje, jog kaip Lietuvos išlaisvinimas, taip ir Amerikos laisvės užtikrinimas įmanomas tik per pasaulinio komunizmo sunaikinimą.

Komunizmo sunaikinimas neįmanomas tol, kol vakarai, o ypač JAV, nepasistatys to savo pasaulinės politikos tikslu, atsisakant lig šiolinės

nuolatinių ir pataikavimo Sovietams linijos, kuri vyraavo nuo pat pasaulinio karo pradžios, nežiūrint partijų ir valdžių pasikeitimo Vašingtone. Nuolatinių politikos neįvengiamai veda prie tautų pardavimo vergijon ir, kaip istorija įrodė, prie pasaulinio karo. Todėl lietuviai Amerikos piliečiai turėtų aktyviai ir energingai remti, nežiūrint priklausomumo partijai, tuos politikus ir valstybės vyrus, kurie aiškiai siekia komunizmo sunaikinimą ir vakarų pergalės šaltajame kare. Laiškai ir petijijos būtų viena iš priemonių tai paramai pareikšti, neskaitant balsavimo teisės panaudojimo.

Amerikos didžioji spauda, televizija ir radijas, su mažomis išimtimis, yra šališki ir prieškomunistinei kovai neprielankūs. Jų teikiama informacija nepakankama ir neišbalansuota. Efectingai prieš komunistinę kovą reikalinga informacija išskotina vis gausėjančių ir stiprėjančių prieškomunistinių organizacijų literatūroje, jų spaudoje ir specialiuose leidiniuose bei radijo ir TV programose. Tie mūsų, kurie turi galimybės įsijungti į jiems priimtinas amerikiečių prieškomunistines organizacijas, turėtų jose aktyviai pasireikšti.

Šalia lietuvių išlaikymo

tretyje, Lietuvos vadavimui nukreipta prieškomunistinė veikla yra vienintelis lietuviškos tremties patiesinimas. Išėjvijos organizacijų prieškomunistinė veikla nepakankama dėl šių pagrindinių ydų: nuolatinio planavimo stoka, vadų atitrūkimo nuo plačiosios visuomenės, privačios iniciatyvos neišnaudojimo ir net atgrąsimo, centralizuoto informavimo gyvybiniais prieškomunistinės veiklos klausimais trūkumo, jaunosios kartos potencialo neišnaudojimo. Reiškiamo viltį, kad mūsų vadovaujantieji veiksniai pasiims iniciatyvą šiai veiklai sustiprinti ir vadovauti. Taip pat

reiškiamo viltį, jog toks konkretus ir svarbus darbas pasakins užbaigti vadovybių susiskaldymą, kuris dalinai atsakingas už trūkumus mūsų prieškomunistinėje kovoje ir todėl neleistinas. Šioje, prieškomunistinėje veikloje, kaip nekur jau yra faktais įrodyta, bendrą platformą darbui galės surasti ne tik mūsų vyresnioji karta ir jaunimas, bet ir lietuviškosios išėjvijos čia gimusi, antroji, karta.

AMERIKOS LIETUVIŲ
PRIEŠKOMUNISTINĖ GRUPĖ —
114 Old Barn Rd.
STAMFORD, Conn

Iš istorijos ūkanų ateina Lietuva

Pažink savo tautos praeitį!

5-oji tąsa

Paphlagonia, - lietuviškai Paplagonija. Šio Mažosios Azijos krašto charakteringas bruožas yra tas, kad čia tęsiasi kalnų grandinė nuo Parthenius iki Halys upių ir dabar šis kraštas yra vadinamas Ula gaz /Cr.A.M.v.1.p.237/

Paphlagonijos žmonių senovės kilmės neginčijamas. Jie buvo Homero paminėti kaip Trojos gynybos dalyviai, o Heneti mini kaip vieną iš jų padarinių. Strabo pastebi didelį panašumą tarp paplagonų ir kapadokių kalbos, gi pastarieji, visų prileidimu, yra Syrai. Aišku, vien toks argumentas negali būti sprendžiamuoju.

Herodotas užtikrina, kad karą kapadokėnai buvo paplitę kairiajame Halys upės krante net iki Parthenius.

Greičiau į paplagonus reiškia žiūrėti kaip į žmones, tų pat rasės, kaip ir bitenai, mysliai ir frygiai, t.y. kad jie Trakijos žmonės. Anot Herodoto, jų ginklai ir paranga buvo tokie pat, kaip ir frygių. Išrodo, kad Paplagoniją valdė savieji princiai nuo antkityviausių laikų iki romėnų užkariavimo, net ir toje epochoje mes randame vadus, kurie gyvėsi savo kilmę iš Pylaemonės, paplagonų Heneti vado Trojos karo metu ir jų pretenzijos Pompėjaus buvo pripažintos /Strabo XII.p.541/.

Kai Lyduvėnų monarchija pasidarė tiek galinga, kad galėjo priversti paklusti visą Mažąją Aziją iki Halys upės, Paplagonija sudarė kraštutinę Kroeso imperijos dalį, būdama atskirta nuo Leuko-Syrų arba Kapadokėnų, tos upės kanalu /Herod.I.72/ Pastaba: žodis "Leuko" reiškia šviesus.

Kai, paėmus nelaisvėn Kroesą, buvo likviduojama Lydijos imperija, tai paplagonai, kartu su bitenais, frygiais, kapadokėnais ir Helesponto miestais sudarė persų imperijos trečią divizioną arba satrapiją.

Vieną šimtmečių vėliau, Xenophon apskaičiavimu, mes randame, kad paplagonai galėjo patiekti nemažiau 120.000 raitelių ir peštininkų!

Paplagonijos ribos: Partienius iš Bitynijos pusės, Halys iš Ponto ir Kapadokijos. Šiaurėje - Euxine ir pietuose ją skyrė nuo Galatijos grandinė didelių kalnų, kurie vienoje pusėje jungėsi su bitenų Olimpui, o kitoje su Kapadokijos ir Ponto kalnų keteromis. Upės Partienius aukštupyje buvo Poemen kalne, paplagonų krašte, kurie buvo provincijos viduje. Po didelio posūkio Partienius įteką į Euxine jūrą, netoli nuo miestuko Amastris, dabartinio Bartan. Pirmas miestas dešiniajame upės krante Sesamus, tai graikų kolonija iš Miletus'o, atrodo, labai sėkminga vietovė, mes buvo minima Iliadoje /B.853/.

OLGASIS - to krašto ilgų kalnų grandinė visai tinkamai pagerbta LV2 varda is visokiausio ilgumo ežerais: Ilgaitis, Ilgas, Ilgelis, Ilgiai, Ilgys ir upė Ilgota.

LAV randame: Olgapolis, dv. p.373 Telšiu ap., Olgavos vs. p.199 Raseinių ap., Olgino km.p.462 Vilkaviškio ap., Olgos pv.p.541 Zarasų ap. Olgos pv.p.57. B.Pasvalio v.

Dabar matosi, kad galvotu būta senovėje žmonių.

Mes nesugebėjome nei tokiu būdu įamžinti savo likimo istorijos... Olgasis - tai visai netikėta archeologinė iškasena! Tai neabejotinas Pelasgų žodis. Visai galimas dalykas, kad tai pirmas žinomas kalno vardas. Turkiškai Ulugaz, atrodo, iš jo nukeltas.

Jei Olgasis - ilgasis pelasgiškai, tai Olgas - ilgas, moteriškai giminei atitinka Olga. Pelasgai ištyrę upę, senovėje vadintą vardu Rha, rado, kad ji labai "olga" - ilga ir pelasgišku naujų žodžių darybos papročiu, prie žodžio pradžios pristatė raidę "v" ir gavosi dabartinis upės "Volga" vardas, pakeisdamas senovinį vardą Rha.

Tokiu būdu vardas Volga yra pelasgiškas, o ne rusiškas ir ne slaviskas. Panašios darybos žodžių ar vietovardžių pas juos yra daug. Pavyzdžiui: jų senoviška pavardė "Dolgorukij". Tarp slavų mėgstamas ir jų supratimu labai gražus moteriškas vardas OLGA, pasirodo, visai ne slaviskas žodis, bet gryniausias pelasgiškas. Senovę, rusų mąnyu, jų kunigaikščių, kaip O-

legas ar Igory žmonos būtinai būdavo Olgos vardu. Taip pat ir carų šeimoje be Olgų neapleidavo. Neapleidavo be Olgos ir dabartinės Graikijos karaliai, tų išdidžiųjų senovės graikų, mėgusių pajudėti pelasgus, palikuonys. Argi ne ironija?...Vartoja pelasgišką vardą Olga, reiškiantį ne ką kitą kaip - ilga. Nėra abejonės, kad pirmoji Olga turėjo būti ištikrųjų nepaprastai aukšta...

PONTUS'o VALSTYBĖ MAŽOJOJE AZIJOJE. Mitridatės Didysis, Mažosios Azijos krašto Pontus karalius, 131-163 metais vedęs karą su romėnais, pagaliau, Pompėjaus buvo nugalėtas ir nebeatydamas vilties laimėti, - nusizūdė. /A.M.v.1.p.246/ Mitridatė to imperiją sudarė Mažoji Azija, Kolchis /Colchis/ ir visokios karingos giminės gyvenusios apie Euxine jūrą ir

Atsiradome čia - išeivijoje ne geresnio duonos kėsnio ieškodami, bet traukdamiesi nuo bolševizmo, kuris slinko į rytų ir vidurio Europą. Mes esame tie, kurie padarėm sprendimą, jog geriau pasitraukus tegu ti kovą prieš komunizmą ir už Lietuvos laisvę, nei liktissavame krašte ir bandyti ginklu pasipriešinimą. Mūsų sprendimo teisingumą jau patvirtino istorijos praeitis: tie, kurie liko tėvynėje ir kovėsi nelygioje kovoje, didelė dauguma, jau išžudyti. Netekome tūkstančiais jaunų, energingų ir karštų tėvynės patriotų. Mes išlikom, mes, kurie manėm, kad ginklu tuo momentu mūsų tauta neturi nei mažiausios vilties sėkmingai pasipriešinti ar priešą sulaukyti, kada byrėjo gerai organizuotų militarių galybių armijos mes pasirinkome kitą kelią - trauktis, kovoti propagandiškai ir laukti tinkamo momento ateisiančiam ginkluotam okupantui likvidavimui krašte.

Mūsų ryžto ir kovinės nuotaikos tada buvo stiprios ir bekompromisinės.

Mes buvome tie, kurie savu kailiu buvom pažinę bolševizmą, taigi, iš savosios patirties, kaip gyvieji išlikę nuo vykdomo bolševikų teroro, buvom tikri gyvi liudininkai ir šaukliai, skelbia Vakarams apie atelenkančią iš rytų jiems nepažįstamą ir mažai žinomą grėsmę. Ta uždavini, nemažinkim jo rezultatus mes atlikome pakankamai gerai ypač pirmaisiais pokario metais, kada Vakarams, galima sakyti, visai nepažino komunizmo. Komunizmui tada ir dabar mes esame nemaloni rakšties akys, už tai jų pastangos mus sunaikinti, demoralizuoti ir padaryti nereikšmingus, nesustojo nei vienas dienas ir nesustos.

Bet laikas ėmė griauti mūsų ryžto mūrus ir, kaip paprastai tokiais atvejais, mes ne vienas pradėjome griebtis sofizmo, aiškindami, kad mūsų dydos, - nustojomas kovinės dvasios, yra ne kas kita, kaip "naujų kelių" ieškojimas mūsų problemoms spręsti ir "naujų laikų" reikalavimų bei dvasios supratimas... Betgi, ta "nauja dvasia" yra labai sena komunizmo giesmė. Tai nuo dal, kuriais komunizmas prieš įgeldamas mirtiną smūgį visada migo savo auka.

Diena iš dienos tokių ligočių radosi vis daugiau. Tai li ga užsikrėtė ir mūsų priaugę čioji karta, kuri mūsų viltin gose svajonėse buvo numatyta mūsų darbų - misijos tęsėja.

Priešas čia gudriai pakiša "koegzistencijos" mintį, tardamas, kad mūsų kultūrinis bendradarbiavimas su pavergtu kraštu ir pavergtą tauta yra taip logiškas ir niekam negalintis pakenkti; vien nešas tik nauda - tiek mums, tiek jiems. Atsirado šiai meškerei žuvučių ir ne vienas iš mūsų politinių išeivių užsikabino ant to kabiluko ne tik tvirtindamas, kad toks bendradarbiavimas yra naudingas mums, išsėnkantiems dvasiškai ir koviškai begyvenant išeivijoje, bet ir krautui - ten liksiems lietuviams.

INŽ. LIUDAS MIKŠYS

palei Palus Maeotis /Azovo jūra/, tiek toli, kaip Trakija ir Bastarnų kraštas /HLD ir Cr.A.M.v.1.p.246/.

Pontus pavadinimas buvo nežinomas Herodotui, kuris šią Azijos dalį apibūdindavo minėdamas tam tikras žmonių pa dermes, gyvenusias joje ir tu rėjusias skirtingą Persijos imperijos duoklinių būvį. Herodotas mini tokias padermes kaip Chalybes, Tibareni, Mosynoci ir kt. Aš manau, kad pirmas išteigėjas Pontus'o dinastijos ir buvo Mitridatas, pravardžiuojamas Ktister /Ctister/ ikūrėjas. /Cr.A.M.v.1.p.242/.

PILAEMONES, Melius'o sūnus. Paplagonijos Heneti vadas Trojos kare prieš graikus. Paplagonai laikomi galingais su

Mysiais, Bithyniais ir Phrygiais. Pylaemonės buvo Mine lajus nukautas.

2/ Meonijos /Lydijos/ karalius, kuris pasiuntė savo sūnų Mestes ir Antiophus į Trojos karą.

3/ Palaemon, onis, m.-jūros dievas, pradžioje vadintas Melicerta/es, Athamas ir Inosūnus.

Melicertes: graikų mitologijoje sūnus Athamos ir Ino, jam paskendus, paverstas į jūros dievą Palaemon, tuo tarpu kai jo motina pasidarė Leucothea. Jo vardas /Melicertes/ vienok rodo jam buvus pūno kilmės dievą, kaip ir Ino Leucothea, jis buvo garbinamas visuose Viduržemio jūros kraštuose.

4/ POLEMO, Pontus krašto dalies karalius, vadinto Polemoniacus. Polemo buvo prisitaikėlis /favoritas/ Antony ir Augusto, kurie ir pavadino

A.J. KAULĖNAS

Neivienam iš tų linkstančių nendrių neateina galvon mintis: koks gi gali būti bendradarbiavimas su kaliniu? Mūsų tauta yra tikras kalinyš, neturįs teisės be maskoliško okupanto sutikimo nieko kurti, skelbti ar ką nors "keisti". Lietuvis krašte yra nelaisvas tiek savo fiziniu gyvenimu /pavyzdžiui, negali laisvai išvažiuoti į užsienį, kas komunistinėje sistemoje laikoma nuodeme, išskyrus jų siunčiamus patikimus tautos išsiviešius agentus/, tiek dvasiniu. Lietuvis šandien negali kurti, parašyti ar atvaizduoti tai, ką jis norėtų. Jis turi arba tylėti arba kurti tik tai, kas Maskvai naudinga. Jei taip, tada kam mums reikia maskoliško produkto tik su lietuviška kalinio /ne laisvo/ etikete. Kokia gi būtų iš to nauda ir kam? Ir jei jau kai kurie turime taip karštus norus "bendradarbiauti", tada neapgaudinėkime nei savęs nei kitų - su Maskva.

Bet ir tatai dar neišspręstų problemos, nes maskolis nori tik duoti ir visiškai nėra pasiręngę išleisti laisvų minčių iš Vakarų pasaulio. Čia, atrodo, ir turėtų pasibaigti mūsų karštagalvių fantazija. Bet ne! Mes vis vien laikas nuo laiko skaitome, kad toks /net ir toks! / santykis su okupuotu lietuviu vis vien reikalingas!

Jei tokių balsų autoriai būtų slapsti komunizmo agentai, ar, pagaliau, ir savi lietuviai, savotiškai naivūs bitnikai", vis vien mums reikia užkirsti kelią, kad toji laputė giesmė nepasiektų ir nebendrytų suskaldyti mūsų tautiečių, kad nemažintų mūsų kietą ryžto kovai su komunizmu. Komunizmo agentas to siekia sąmoningai, lietuvis "bitnikas" - iš naivumo, bet abiejų kelių veda į migdančią ir užliūliuojančią miego stadiją, ko taip baisiai reikia komunizmui!

Iš mūsų, - atkaklių šauklių prieš komunizmą bandoma padaryti nebijus stabas, besizavę jų propagandinę ružavą filmą.

Žavėtis ir dėti nuotraukų po nuotraukos, kad okupantas stato namus, fabrikus ir ren ga meno parodas, - mažas dalykas. Tai galėjo daryti ir žymiai didesniu mastu pati mūsų tauta, jei būtų išlikusi laisva. Esmė yra Lietuvos okupacijoje ir komunizmo grėsmėje pasaulio laisvei, o ne jos paraiškose. Tegu komunizmas ir sugebėtų statyti didelius namus, fabrikus /juk ir egipto vergai pristatė daug milžiniškų piramidžių./ - tegul jo pasekėjai ir sukuria gražių giesmių jo garbei, vis vien jos mums nepriimtinos, nes tai yra ateinančios smurto, o ne teisės, brutalios imperijos maršai, tos imperijos, kuri žudo žmogaus-individo ne tik laisvę, bet ir sąžinę.

taip tą Pontus'o dalį. Ten buvo ir miestas Polemonium vardu, kildintu iš Polemo.

Strabo nemini šio miesto, reiškia - įkurtas jau po jo, bet Pliny'o pažymėtas. Strabo mirė 14 metais po Kristaus.

Iš to kas pasakyta apie Palemoną neatsirodo, kad būtų buvęs reikšmingas ir pagrindas keisti prasmingą vardą Gesaldonys į lietuviams nereikšmingą Palemoną, neturinti nieko bendro nei su Kaunu, nei su Lietuvos istorija. O rodo, kad tik tokiu tikslu ir buvo padarytas vardo pakeitimas, pasiūlius plytinės vedėjui inž. Geigai.

PAMPHYLIA, Mažosios Azijos krašto vardas, graikiškai reiškia įvairių tautų susitelkimą. Negalima abejoti dėl graikiškos kilmės keletos miestukų Pamfylijos upių krantuose, bet nėra pagrindo manyti, kad visi krašto gyventojai būtų buvę tos pačios rasės. Daugiau panašu, kad jie vedė savo kilmę iš kilikėjų ar senovinių Solimi. Pliny praneša, kad šis kraštas kartą buvo vadintas Mopsopia, galbūt nuo garsaus graikų žynio Mopsus vardo /Cr.A.M.v.2.p.273/.

Štai ne kurie Pamfylijos krašto miestų vardai: Olbiastestukas iš Lykijos pusės, Coricus, Magydus, Mazura, Ruscopoda ir upė Kestrus. Kata-rhaks upės vardai, dabar vadinamai Duden, atitinka Dūdiškių kaimas tarp Čedusų ir Pamemūnės. Perga - 60 stadijų nuo upės Kestrus, Sylleum, Kapria ežeras /gal iš šito vardo karpių žuvies pavadinimas bus kilęs?/. Leukolla iškišlys, Seleukia, Side. Melas - upė. Sindauda, Panemotichos, Limobrama, Kordylus, Demusia, Serna arba Senna, Orymna, Lirnytea ir kt.

BITHYNIA - BITYNIA, atrodo, pasikaitaliojant buvo užimė jama Phrygių, Mysių ir Bithynių. Paskutinieji pasidarė pastovias krašto šeiminkais. Šis įvykis įvyko ne prieš Trojos apgulimą, kadangi Homerą niekur nemini Bitinijos gyventojų bitėnų, bet mini tik mysius ir phrygius. Nekurie tvirtina, kad pavadinimas Bitiniai tebuvo vartojamas vėdus krašto gyventojams vadinti, o tuo tarpu kai pajūrio gyventojus vadindavo Tyniais.

Svarbiausias bitenų miestas vadinosi Bitynium, vėliau pakeistas į Klaudiopolis /Claudiopolis/. LŽV turi me: Bitenai /vok. Bittenen km.G7./Cr.A.M.v.1.p.168/.

Šis kraštas buvo tarp Pontus /Marmuro jūra/ ir Pontus Euxinus /Juodoji jūra/. Bitynija labai derlinga Mažosios Azijos provincija, su kuria romėnai vedė nemažę prekybą.

Strabo įrodė, kad mysiai ne tik turėjo užėmę Askanius upės krantus, Nikejos /Nicea/ lygumas, bet kad jie sklido tiek toli, kaip Chalkedon ir Trakijos Bosforas. Bitenai atėjo iš Trakijos. Herodotas tvirtina, kad jie atėjo iš Strymono, išvaryti iš savo krašto mysijų ir teukrų ir įžengė Mažąją Aziją. Bitenai pirmą kartą pakliuso Kreuzi /Croesus/ olividuojant Lydijos imperiją jie pateko Persijai ir jų kraštas, persų satrapija, istorijoje žinomas /kartais/ Baskylum - nukelta į 6 puslapį -

raiste, imperializmas, visai ne broliškai nešas dvasinę ir materialinę vergiją.

Ką gi. Prisipažinkime, kad ir mes, maža tautos kamieno dalelė, pasifovusi dideliems uždaviniams išeivijoje, štai po keliolikos metų grumtynių jau turime ne vieną pavargtantį ir nuleidžiantį kovos ginklus brolių ar sesę.

O vistik kol kas mes vis tik i k i m e, kad ne tas yra didis, kurs ieško kelių ar šunkelių savo dvasios ar kūno patogumui ar nuovargių paslėpti, bet tik tas, kuris siekdamas savųjų idealų nebijoj ir grubios kovos, nebijoj jos monotoniškumo ir kaip tik ras fronto karys nesirenka dezertyro dalį, bet lieka ko voje iki pergalės. Žmogus yra kovinė ęsybė ir tik grumtynėse jis išskyla į savo didybę ar nusmūnka į menkystės bedugnę.

LAISVOJI LIETUVA FREE LITHUANIA

911 West 32 St. CHICAGO 8, Ill. Tel: FR 6-5416

Entered as Second-Class matter at the post office at Chicago, Ill.

Published bi-weekly on Thursdays
by LITHUANIAN REGENERATION
ASSOCIATIONLeidžia Lietuvos Atgimimo Sąjūdis
Igaliotas leidėjas — inž. K. OŽELIS
Redaktorius — A. J. KAULENASRedakcinė Kolegija: V. Kačinskas, Pr. Lukoševičius,
B. NavickienėGARBES LEIDĖJAI: J. Bagdanavičius, St.
Jakubickas, dr. K. Liutkus, Br. Macianskis, dr. V. Misiulis,
L. VirbickasPrenumerata metams \$ 5.
Subscription per year \$ 5Atskiras numeris 20 c.
20 c. per copy

Lietuvybė ir Mokykla

Mūsų tautiniuose darbuose pats svarbusis klausimas yra jaunosios kartos išlaikymas lietuviybėje. Todėl protarpiaš vis išskyla spaudoje balsų dėl reikalo ir galimybių vaikams mokytis gimtąja kalba. Gaila, tie balsai yra arba labai nekonkrečiai, t.y. tenkinasi vien bendrais, dažnai miglotais posakiais, be jokio tikrovės pagrindo, arba — tik optimistiški teigimai, vengiant gilesnio išvėgimo.

A. Beržienės straipsnis "Neapdairumas ir savęs apgaudinėjimas" /š/m vasario 5 Naujienose/ yra jautriai parašytas, turi daug puikių minčių ir duoda eilę gerų pasiūlymų, kaip: steigti lietuviškas gimnazijas, parūpinti vaikų amžiu žaislų lietuviško pobūdžio, įvesti radijo puevalandžius iki mokyklinio ir mokyklinio vaiko amžiui skirtus ir kt. Bet kalbant apie pagrindinį dalyką — lietuviškas pradžios mokyklas — padaromas visiškai anot antraštės "neapdairumas ir savęs apgaudinėjimas", kai tariama, kad parapijinėse lietuvių prad. mokyklose — "išmesta lietuvių dėstomoji kalba, mums reikia tik ją sugrąžinti atgal". Turtum tos mokyklos neturi nei savo valdžios, nei planų, nei tikslų — kiekvienas, iš šalies atėjęs, gali net jų dėstomąją kalbą pakeisti! Kam toks apgaulingas naivumas!

Žinoma, mes patys kalti, kad spaudoje neįsiskelbėme visų patangų ir kovų su tu mokyklų viršininkais dėl lietuviybės. O buvo kovota /vos naujiems atėjimams iš Europos atvykus/ ne dėl dėstomosios kalbos, o dar dėl smulkesnių dalykų, kaip atskirų lietuvių kalbos pamokų, tautinių ženklių mokykloje, lietuviško katekizmo, lietuviškų vargų etc. Ir tai dažniausiai buvo atsitrenkta kaip kirviu į akmenį. Jei kur kiek laimėta, tai, atrodo, tik dėl laikinės diplomatijos, nes vaikai mokyklose iš auklėtojų vis girdėjo žodžius: "Jums vistiek nereikės jau lietuvių kalbos... Jūs ir Lietuva negrįšite... Čia jums geriau patiks gyventi...". Todėl ir A. Beržienės pasakymas: "siekiame į jas sugrąžinti dėstomąją liet. kalbą, kaip pradžioje kad buvo" — yra apgaudinėjimas. Ir todėl visai be reikalo A. Beržienė nuvertina šeštadieninę mokyklą, girdi: "neduos laukiamų rezultatų... tai skėstančio už šiaudų tvėrimasis". Deja, tik šeštadieninė mokykla lig šiol tėra tautiškai patikima.

Marijonų "Draugo" šių metų vasario 3d. vedamasis /širdies Atgarsys, Pr. Gr./ glaudo savą kalbą meldimosi klausimą. "Malda yra... širdies balsas. O tai gali būti nuostabi išreikšta tik sava kalba, ta kalba, kuria nuo mažens žmogus yra kalbėjęs su savo motina", teisingai pabrėžia marijonų vedamojo autorius Pr. Gr. Bet toliau jau nevisai tvirtas yra jo žodis, kai sako, kad "Nuo tėvų priklauso, kokia kalba paaugęs jaunuolis ar vėliau subrendęs žmogus kalbės su aukščiausiąja Būtimi".

Gal būt, kadaise Lietuvos kaimė tėvai ir turėjo tiek itakos, bet ne dabar, televizijos ir atomo amžiuje, didmiesčių sąlygose, be to, vaikams nuo šešerių metų privalomai išleidiant į mokyklas. Parapijinėse mokyklose tikybės pamokos yra kasdien /o šventadienis privalomas bažnyčios lankymas/, ir jei tose pamoko-

J. Paužuolis

se autoritetiškai apie Dievą kalbama ne gimtąja kalba, dar užduodama iškalėti daugybę svetimo katekizmo frazių atmintinai, tai tėvų išmokytos maldos savaime greit sudyla, kaip pernykštis sniegas.

Graudi teisybė yra pasakyta toliau Pr. Gr. žodžiais: "Kas tokiam vaikelui, kurio motinos kalba yra lietuviška, bruka svetimą maldaknygę ar mėgina mokytį maldų svetima kalba — tas sąmoningai žaloja vaiko sielą...". Tokie.. už vaiko nureliginimą užsideda sunkią atsakomybę našta, už kurią reikės atsakyti aukščiausiam teisingumui.

Gaila, kad tai yra tik gražūs žodžiai marijonų vienuolių leidžiamame ir redaguojamame laikraštyje. Juk visai nesunku tiems dvasininkams čia pat Čikagoje aplankyti lietuviškų parapijų mokyklų pamaldas ir pasitikrinti, kokias maldaknyges lietuviškų šeimų vaikai laiko savo rankose, kokia kalba eina jų maldos, ar jie gauna kas sekmdienis lietuvišką pamokslą?

Kad tie dalykai yra labai netikri, matyti iš š/m vasario 13d. "Draugo" išspausdinto P. Naručio laiško, kur taip džiaugiamasi rudenį įvykusia lietuviška pirmąja Komunijs Marketparko parapijoje. Tas laiškas radęs vietą vos septintame puslapyje ir idėtas skaitytojų laiškų skyrėreikiškia, redakcijos laikomas visai pašalinis ar nesvarbiu ir, gal būt, nelabai pritariamas. P. Narutis sako: "Nevieno tėvo akys buvo matyti ašaros, išgirdus garsiai lietuviškai besimeldžiančius vaikučius." Taigi, išeina, jei mūsų vaikai bažnyčioje melstų lietuviškai nuolat ir pirmoji Komunijs kasmet būtų lietuviška — argi tada reikėtų verkėti iš džiaugsmo, lyg neįtikėtina stebuklą staiga išvydus? Ir nereikėtų "nuskubėti pas seselę Geraldiną, mokyklą vedėją, padėkoti už gražų išmokymą vaikučių lietuviškai melstis, jei tai būtų pastovus reiškinys mokykloje, viasiem įprastas. Bet s. Geraldina tučtuojau ir paaiškina, kad tai nebuvo tiesioginiame mokyklos darbe numatytas dalykas ir "jai pačiai teko susijieškoti laiko" šitam tartum visai pašaliniam, nesvarbiam, menkaverčiam reikalui — lietuviškam katekizmui. Ir seselė Geraldina "kitais metais žada prašyti lietuvių kunigo, jog apsiimtų paruošimą pirmąjai Komunijs lietuviškai." Tartum lig šiol ne lietuvių vaikų prie pirmosios Komunijs eita, ne patiemis dvasininkams lietuviškas katekizmas rūpėta. O gal ir šis vienintelis atvejis yra tik laikinis diplomatinis pažaidimas, kam nors labai jau spaudžiam? Tai kokia yra tikrovė.

Čia pat tame "Draugo" vedamajame Pr. Gr. paliestas ir tas aštrus klausimas dėl Kunigų Vienybės nutarimo apie katekizmo mokymą. Jis sako, esą nutarta, kad "kur tik galima, vaikai katekizmo ir maldų būtų mokomi lietuviškai. Jei yra išimčių, tai kalti atskiri individai...". Bet jis nepasako, ar mūsų parapijinėse mokyklose lietuviybė yra galima ar ne? Tuo reikia abejoti, nes toliau Pr. Gr. jau aiškiai nuima atsakomybę nuo mokyklų ir uždeda tėvams: "Kad tėvai vaikų paruoštų iš mažumės su

Daugų vidurinė mokykla

Dievu santykiuoti sava kalba. mokyklon vaikus atsiuntus betokio paruošimo bet kokie mūsų dejavimai būtų pavėluoti".

Reikia, jei tėvai lig 6-ųjų metų vaiko neišmokys viso lietuviško katekizmo ir maldų, tai — jau pavėluota. Nes aišku, paskui per aštuonis metus parapijinėje mokykloje kasdien vaikui bus kalamas svetimas katekizmas! Atrodo, jei tėvai ir išmokys lietuviškai melstis, vistiek reikals beviltiškas, nes per tūkstančius tikybės pamokų intensyviai nutautinant ir sykiu nureliginant /nes su Dievu santykiuoti mokymas eina svetima kalba! /jau na vaiko siela juk ne akmuotės pasiduoti...

Mums nereikia ginčytis koks buvo tas Kunigų Vienybės nutarimas dėl katekizmo. Ta uždara draugija ne neprivalo mums savo svarstymų skelbti. Bet pažiūrėkime į tikrovę faktus, ir viskas paaiškes kaip ant delno. Juk lengva

patikrinti, ar parapijinių mokyklų lietuviškai per tiek daug tikybės pamokų — ar yra išmokyti lietuviškai bent 10 Dievo įsakymų, 8 Evangelijos palaiminimus, rožančių kalbėti, nors vieną kitą litanią lietuviškai giedoti, stacijas bažnyčioje eiti, pagaliau bent Tikiu į Dievą Tėvą sklandžiai lietuviškai pasakyti? Jei kuris vaikas ir mokės, tai sužinosime, ar tėvai to išmokė, ar mokykla?

Šitą dalyką padeda giliau suprasti pranciškonių vienuolių leidžiamas "Aidai", kur š/m Nr. 1. J. Šoliūnas aiškina lietuviškų parapijų problemą. O žinome, kad mokykla ir jos maldų, katekizmo mokymas, yra gyvybiškai surišta su lietuviška parapija.

J. Šoliūnas atvirai paskelbia kompetetingų kunigų /Nusse ir Harte/ nusistatymą:

"Visai natūralu, kad bažnytinė vadovybė Š. Amerikoje tautinių parapijų /taigi, sykiu ir lietuviškų mokyklų, J. P./ nepropaguoja ir vos ne vos toleruoja".

Ir toliau J. Šoliūnas rašo: "bažnytinė vadovybė Š. Amerikoje nori ir stengiasi tautinių parapijas paversti teritorinėmis."

Šie autoriaus pareiškimai mums visiškai pasako. Jei gu tautybė parapijoje /sykiu ir jos mokykloje, J. P./ tik vos ne vos toleruojama, jei vadovybė ją ne tik nori, bet ir stengiasi išdildyti, tai — atsimerkime akis pagaliau ir nelaukime lietuviybės ugdymo iš ten, kur ji kaip tik stengiamasi koregiškai numarinti, kur manoma, kad vistiek, pasak J. Šoliūno, "ji jau neberekalinga trečiajai kartai."

Taip surinkęs ir ištyręs faktus "Aidų" J. Šoliūnas vis dar stebisi, kad mes tautinių parapijų klausimu tylime, spaudoje nenagrinėjame. Atrodo, daugelis yra įsitikinę, kad nagrinėjimas spaudoje neką bepadės. Tačiau faktai ir tikroji būklė vis vien praveru žinoti.

Iš miško gautas į mišką žiūri

Šitoks antraštėje pažymėtas priežodis tinka priderinti Bostone išeinančiam savaitraščiui "KELEIVIS", kuris būdamas gautas iš marksistinės ideologijos, jei tik kas radikaliai nukreipia jo žvilgsnį nors kiek į dešinę, atseit, į priešingą jam pusę, jis tuoj skuba suktis į kairę, ten ie-

škodamas sau teisingą reikalo sprendimą. Šitą nediprasmiaiškai nusako "Keleivio" vedamasis "Vaduotojai iš dešinės", sausio 31d. Nr. 5.

Paduodamas pavyzdį iš senesnių laikų, kada krašto viduje esą veikusios skaitlingos antikomunistinės organizacijos prieš politines partijas ir prieš pavienes žmonių gru-

pes ir jas nupiešęs purvinomis spalvomis, "Keleivis" dabar bando jas sugretinti su nūdienos prieškomunistinių sąjūdžių veikla.

"Keleivius" kova su komunizmu yra antikomunistinė. Visai knizniškai. Kaip praeito dešimtmečio antroje pusėje pasirodęs "mokslo, meno ir literatūros" žurnalas "DARBAS", kad buvo "Keleivio" peršamas ir aukštinas, kaip mokslininkas ir demokratiškas, tautiečiams šviesti, ypač žurnalo redaktoriui Kizniui puolant, pasiepiant ir su pasimaginimu marinant visus iš dešinės, taip dabar panašų vaidmenį paėmė vaidinti "Keleivis", dergdamas antikomunistines pastangas kovai su valstybės priešų krašto viduje.

Mirusiojo senatoriaus McCarty vardas yra susijęs su rimtu kovotoju prieš komunizmą. Kas jį suniekina — parodo kam pats tarnauja. Šiandieną niekam nebėra paslaptis, kad krašto viduje knibždėte knibžda komunistiniai šnipai ir paršdėveliai. Tat ir kova su jais turi būti vedama atitinkama, ne vien tik žodžių pasisvaidymais laikraščio skiltyse, pasikiliojant maskolberniais, padlaižomis ir pan. dažnai tik suvedžiojant senas sąskaitas. Kiekviena prieškomunistinė veikla, ar tai būtų iš dešinės, ar iš kairės, yra visais atžvilgiais pateisinama ir turi būti visu remiama.

Visi strategai žino, kad priešas krašto viduje yra pavojingesnis nei išorinis. Bet iš miško gautasis į mišką ir žiūri, kad ir fašizmo baubu pasikiliaudamas.

Netolimos praeities istorija rodo, kad kapitalizmas pasikvietęs į talką komunizmą palaidojo fašizmą. Dabar komunizmas rengiasi palaidoti kapitalizmą. Tam tikslui jau spėjo įsirengti pietilti prie pat kapitalistinės valstybės vartų ir nenuilstamai siekia įsivertinti ir toliau pašonėje. Tam darbai randa nemažai padėjėjų vietoje. Kas šito nenori matyti ir daro viską kad ne kiti nematytų bei nesuprastų, kelia iš numirusių fašizmą, o įjungus nebeegzistuojančių fašistų vaiduoklius į "judąją reakciją", bando uždengti raudonąją akciją. Berždienos pastangos. O.A.

I. STRAUKAS, mūsų Redakcinės Kolegijos narės BIRUTĖS NAVICKIENĖS tėvas, š/m vasario mėn. atšventė savo 75 metų sukaktį. Sukaktuvininkas yra buvęs rusų ir vėliau Lietuvos kariuomenės med. felčeri, visuomenininkas — buvęs pirmas Laukuvos valsčiaus viršaitis ir kooperatyvinio judėjimo aktyvus dalyvis.

Sukaktuviniame pobuvyje, kuris įvyko B. Pakšto svetainėje, dalyvavo apie 150 svečių, susilaukta gražių kalbų — linkėjimų ir pasidžiaugta tvirta Sukaktuvininko asmenybe, išauginusia gausią tvirtą Lietuvos patriotų šeimą.

Mūsų geriausi linkėjimai mielam Sukaktuvininkui — Ilgiausią Metų, taip gražiai parodžiusiam pavyzdį koks turi būti lietuvis!

Nors jau Kalėdų šventės praeityje, praleidome ir tautinę vasario 16d. minėjimo iškilmes, bet apie Kalėdas dar šen bei ten, jei ne straipsniais, tai nuotraukomis prisimenama, kaip kad bus dar porą mėnesių panagrinėjama ir vasario 16-osios apeigų atgarsiai.

Krikščioniškosios Kalėdos seniausią šventę iš visų, bet kas kartas atėjusi yra jauna ir žalia, su nauju džiaugsmu sutinkama. Ji buvo ir bus, todėl ir norisi čia atsilipti apie tos šventės papročius, apie budinimą, tilpusį "Laisvojo Lietuvos" sausio 12. straipsniu užvardintu "Ar nežalinti papročiai?" Atseit, Kalėdų šventės papročiai.

Kalėdas didingas savo esme, užburiančias legendine mistika ir džiaugsmą nešančias žadėjimo išsipildymu, švenčia visas krikščioniškas pasaulis tiek primityviuose, tiek ir aukštos kultūros kraštuose, gal tik išskyrus savotiškus sektantus.

Visu pirma švenčiama bažnyčioje, kaip ir turi būti, tai šventei skirtomis pamaldomis, atiduodant garbę gimusiam išganytojui giesmėmis, kurios yra giedamos tiksliai vieną kartą metuose, iškilmingos, lyrinės ir nepakartojamos.

Atlikę pareigą bažnyčioje, krikščionys perkelia savo šventišką nuotaiką į šeimos židinius, į viešas sales, atžymėdami žaidynėmis kuo šviesiau, kuo spalvingiau iki pat Trijų Karalių šventės, pritaikindami linksmes ir aplinką kaip suaugusiems, taip ir vaikams, nes tai yra ir jų šventė.

Bažnyčioje vaikai dažnai dalyvauja mišiose, pasirenge angeliukais. Kai kur gieda iš vaikų sudarytas choras, bet niekas ne nemano, kad tai nėra nei tautiška, nei pedagogiškai pateisinamas dalykas, dėlto, kad jie čia sueina masiškai, kaip kad rašoma viršminėtame straipsnyje.

Žmogus yra bendruomeninis gyvūnas, todėl ir vaikų susibūrimai prasmingam tikslui žaidimuose, kaip eglutės, taip ir jų organizacijose negali būti žalingi, bet auklėja visuomeniškai. Todėl ir patariamas straipsnyje tėvams šventės šventės tik šeimoje "intymiai be svečių ir pašalinių" būtų atbuktis nuo visuomeniškumo, nelyginant drausmės stovykloje.

Čikagoje turime daug lietuvių vaikų, vyresnių ir mažesnių, taip pat ir nemažai organizacijų, sugebančių veikti įvairiomis progomis, tat ir Kalėdų metu suruošia Kalėdų eglutes su atitinkančia programa, duodamos progos pagyventi šventišką nuotaiką, kaip suaugusiems taip ir vaikams visose kolonijose. Tačiau, pagal autore D. Petrutyte, atrodo, jog visi vaikai urmu bėga

Iš didelio rašto išėjo iš krašto

O. Algminienė

į visas rengiamas eglutes, nes ji vaikų veiduose mato "tuštumą ir egoistišką jų džiaugsmą, beskaiciuojant keliose eglutėse dalyvaus ir kiek bei kokių dovanų gaus".

Sunku patikėti, kad tėvai vedžiotų vaikus į kiekvieną plačioje Čikagoje rengiamą eglutę, kas nesuderinama nei su tėvų laisvu laiku, nei su lietuvių tėvų išmintimi. Pasitaikiusi išimtis nesudaro taisyklės.

Nežiūrint tokio nubrėžto vaikų egoizmo gauti dovanas, autorė toliau rašo: "Iš tikrųjų vaikai labai mėgsta duoti, tik neužslopinkime tos gražios kibirkštėlės... Ir rašo taip po to, kai pastraipa aukščiau buvo rašiusi: "Pasistenkime skiepyti vaikų širdelėse tikro džiaugsmo idėją, kuri glūdi davime, o ne gavime". Klausimas, kam bereikia skiepais žaloti vaikų širdelėse, tai, ką jie jau turi natūraliu būdu, kas bereikia tik saugoti nuo sužalojimo. Beto, jei pavyzdys moko, tai geresnio pavyzdžio duoti dovanoti vaikai niekur nemato kaip šeimoje, savo, ar draugų, artėjant Kalėdoms, kada kiekviena šeima yra susirūpinusi, kam ką nupirkti, kaip pataikyti į skonį ir reikala, kaip gražiau įrišti ir t.t.

Toliau autorė byloja, jog Kalėdų esmė esanti ne gausiose dovanose, bet taikioje ir ramioje, saikingu džiaugsmu persunktoje, nuotaikoje, kuri atspindėtų mūsų išblaškytos ir kenčiančios tautos dvasią. Po to vėl teigia, jog Kalėdų prasmė esanti duoti, nes Dievas davė žmonijai Sūnų, o per Jo Motiną išganyto viltį.

Vienai ar kitaip vertus, autorė D. Petrutyte iš Kalėdų šventės esmės, taip pat ir jų šventimo papročius, visur išjungia krikščioniškąjį momentą, pabrėždama tautinį patriotinį, o dovanas suveda į labdarą-sėlpimą stokojančių, vargšų, nelaimingų kenčiančių, taip pat įjungia čia ir mūsų brolius bei seseris Sibire.

Kalėdų dovana nėra šalpa. Pašalpai ir aukoms priklauso visas kitas laikas. Kalėdų dovana yra s i m b o l i s . Simbolis gimusios Meilės dovanos. Prisiminimas trijų išminčių-karalių, ištolo nešusių brangias dovanas gimusiam Karaliui Karaliui. Taip pat prisiminimas ir piemenų, netoliese ganiusių kaimenes ir išgirdusių angelų balsą, negausių dovanėlių pagal savo kuklų išteklį gimusiam Kudikėliui.

Visuomet žaliuojąs medis eglė - amžinatvės simbolis, išpuoštas šviesos džiaugsmą ženklinačiais spinduliuojan-

čiais blizgesiais, nuteikia tikrosios Kalėdų esmės pajautimu.

O jei prekybinis pasaulis, žinodamas švenčiančiųjų papročius ir pasinaudoja savo reklamom kalėdiniais atributais - tai yra antra medalis pusė, nereikšminga ir tikrųjų krikščionių jausmų nepažindžia. Priešingai, tas iškelia šventės didybę dar aukščiau, dar labiau išgarsina jos svorbą ir nekrikščionių tarpe, kurie jai lygios reikšmės šventės neturi.

Veltui kai kas mato tame supagoninamą Kalėdų. Greičiau jas supagoninti gali švenčių metu įvedant saulės garbinimą su vaidilomis, vaidilutėmis, kriviais ir t.t., kas tinka tik lietuvių patriotinėms šventėms, istorinių veiklų vaidinimuose ir pan. Bet istorija nemini lietuvių vaidilą dovanų nešiotą. Tuo tarpu krikščioniškame pasaulyje yra žinomas kaip labai duosnios širdies buvęs žemėje gyvendamas šventas Nikolajus. Vaikams mėgstantiems pasakas, jis ir buvo "pakviestas" lankyti

tės neturi.

Veltui kai kas mato tame supagoninamą Kalėdų. Greičiau jas supagoninti gali švenčių metu įvedant saulės garbinimą su vaidilomis, vaidilutėmis, kriviais ir t.t., kas tinka tik lietuvių patriotinėms šventėms, istorinių veiklų vaidinimuose ir pan. Bet istorija nemini lietuvių vaidilą dovanų nešiotą. Tuo tarpu krikščioniškame pasaulyje yra žinomas kaip labai duosnios širdies buvęs žemėje gyvendamas šventas Nikolajus. Vaikams mėgstantiems pasakas, jis ir buvo "pakviestas" lankyti

Tautinė šventė vaikams

Nors buvo tamsi ir speiguota žiemos diena, - visur siautėjo vėjotas sniegas, bet vasario 18d. Jaunimo Centre įvyko Lietuvos Nepriklausomybės 44 metų sukakties minėjimas, kurį rengė ALVUDAS.

Šventėje dalyvavo apie 500 vaikų su savo tėveliais.

Atrodė, kad visi gyvena neapsakomo ilgesio tėvynei jausmais. Šventės iškilmes pradėjo vaikučiai iš įvairių Čikagos lituanistinių mokyklų: susirū-

su dovanomis Kalėdų metu. Bet sakyti, kad jo niekada nebuvo yra neteisybė. Šventas Nikolajus buvo ir legendoje tebėra /Santa Claus/. Tas, kad netikėtai jį praminė kitokiais vardais ir jo išvaizdą sukarikatūrino, vargu gali ką stebinti mūsų sukarikatūrintais laikais. Tokie ir sveikinimo kortelės siunčia ne su Kalėdomis, bet su sezonu.

Tikrieji krikščionys sukarikatūrinimo, iškreipimo nebijoti, nei šventųjų, nei dovanų, nei tiesos.

Atėis dar ne vienos Kalėdos; vaikams - jų daug, tat turime iš laiko jas tinkamai pristatyti vaikams, neiškreiptas ir nesupagonintas.

Atėis dar ne vienos Kalėdos; vaikams - jų daug, tat turime iš laiko jas tinkamai pristatyti vaikams, neiškreiptas ir nesupagonintas.

kusius gražiai pasveikino mokslėivė M. PAKALNIŠKYTĖ, po to Amerikos himną sugiedojo A. BRAZDŽIONYTĖ, o Lietuvos himną jai padėjo giedoti visi dalyviai. Invokaciją kalbėjo kun. J. KUBILIUS SJ, gi referatą skaitė ŽIBUTĖ JURNAITĖ.

Tėvų šalis buvo atvaizduota gyvais paveikslais, kanklėmis, deklamacijomis, plastikos judesiais. Didžiuosius miestus: Vilnių vaizdavo E. Danėnaitė, Klaipėdą - S. Kasperavičiūtė, Kauną - R. Jablonskis.

Kanklėmis pritarant visi scenoje dainavo "Leiskit į tėvynę", kuri ne vienam salėje išspaudė ašaras, gi kanklininkės ir jų vadovė A. KIRVAITYTĖ susilaukė gausių aploдимentų. Seka Tėviškės Ansamblio išpildomos 3 dainos, kurios irgi susilaukia karšto žiūrovų pritarimo ir padėkos ansamblio vadovui muz. P. STROLIAI. Susidarančias mažiukas pertraukus tap dainų, vykusiai užpildomos eilėrašiais, kuriuos deklamuoja Jonušaitytė ir Vytukas.

Ilgesnės pertraukos metu visi svečiai pavaišinami higieniškais valgiais su lietuviška gėra, kava ir pieneliu.

Po to gražiuosius Lietuvos vaizdus ekrane rodė Levukas Š., o apie jos grožį deklamavo ir pasakas sekė akt. A. BRINKA.

Visi susirinkusieji buvo dėkingi Dr. J. ADOMAVIČIUI, ALVUDO kūrėjui ir vadovui už tokią išpūdingą šventę.

Atskiroje patalpoje buvo suruošta 112 paveikslų-reprodukcijų: Čiurlionio, Šimonio ir Zmuidzinavičiaus paroda. Paveikslus įremino Dr. J. Adomavičius, o meniškai juos išdėstė Z. JUŠKEVIČIENĖ ir agr. LIŠKUS, gavę dail. Rūkštelės ir Pautieniaus patarimus. Parodą aplankė per 400 asmenų.

Magd. Š.

Aštriosios Kirsnos ūkyje

Netoli dar tas laikas, bet kiek baitsių pergyvenimų jau praeityje. Karas pro mus pražė kaip viesulas ir štai jau tuoj bus vieneri metai to tariamo ramaus ir sotaus tarybinio gyvenimo.

Kalendoriaus lapukas rodo 1945 metus gegužės 16 dieną..

Mano gimtinė, - mažiukas bažnytkaimis, toli nuo didžiųjų kelių, atskirtas nuo judriojo pasaulio puikiais šilais, kurie supo miestelį iš dviejų pusių, tartum pasakų šalies žali mūro pylimai, o šia va, prie pat mažiukės bažnytelės, siūbavo puiškus mūsų visų pasididžiavimas-ežeras. Jis nebuvo didelis, bet man brangus ateiminimais ir gražiomis pakrantėmis.

Prabėgo čia mano visa jaunystė, toje žavioje šventiška nusiteikusi aplinkoje, kuriai tereikėjo tik skaidrios dangaus mėlynės, kad galėtumei sušukti: graži tu mano gimtinė!

Pavasaris kėlėsi iš visų žiedų, pievų ir miškų. Gražus ir saulėtas. Toks gražus, tartum patyčiai visų susirūpinusių žmonių, tartum kontrastas tarp juodo ir balto, tarp milžiniško sielvarto ir susirūpinimo ir laimingų dienų prisiminimo.

O rūpestis visiems buvo didelis. Labai didelis, lyg geležinė siena, lyg didžiulis akmuo slėgė visus. Tą skausmą ir juodą beviltį juto ir dideli ir maži. O naujienai Lietuvos viešpačiai, naujienai ponai, dėjo prievolę po prievolės jau ir taip nualintam karų kraštui, tarytum norėdami išspausiti iš sielvartaujančios žmogaus širdies paskutinių vilties ir geresnių dienų lūkestį. Baitsių tų dienų slo gūtį dar didino iki skausmo, iki ašarų jaudiną naujųjų ponų pakalikų tauškalai, be at-

Lietuvos Milžinai

Kovojančios Lietuvos Partizano atsiminimai

IS NETOLIMOS PRAEITIES
Tikrų įvykių apžvalga

vangos girią kiekvieną, kad ir naiviausią viešpačių pasi elgimą. Ką jie galvojo? Argi jie neįtiko, kad visi, ištikrųjų, visi žmonės gyvena skausmo ir neviltingos dienos? Argi jie neįtiko, kad atėjo nauji vergijos laikai? Argi jie neįtiko, kad šių dienų Lietuvos ponas yra tautai svetimas ir nesuprantamas? Kas gi atspės jų norus ir užmačias... O vargšo kaimiečio širdis brendė kartelio ir liūdėsio jausmais.

Kas bus ryt?

Tai baisus klausimas, kuris neradamas atsakymo slėgė kiekvieną.

Kiekviena artėjanti naktis buvo siaubo naktis, nes niekada negalėjai žinoti ar besulauksi ryto. Ar neatvažiuos nelaukti svečiai ir ar neišvės tavęs toli į baisą nežinią.

Įprato jau vargšai žmonės nebeklausti už ką. Suspausta širdimi laukė ateinančių valandų, laukė klaičios, kurios nuvarginta širdis taip bijojo.

Mano kaimynai kol kas dar namuose. Ir tai ne visi. Daug jaunimo miškuose, - giriose, brolių eilėse. Taip vadino

žmonės kovojančių Lietuvos jaunimą. Bažnytkaimio mokykloje teliko tik viena seniau čia mokytojavusi mokytoja, kiti jau išvežti. Dingo ir mūsų Klebonas. Kur jis buvo išgabentas, vienas Dievas nežino, bet širdimi juto visi, jog jo kelias negalėjo būti ilgas, nes jis mėgo tiesą, atvirumą ir turėjo širdį vargstančiam žmogui.

Gaudavome laikraščius, bet jais niekas negalėjo tikėti, nes jie buvo persunkti apilėsišku melu, kurį išskaitydavo net tas, kuriam anksčiau visis kai nerūpėjo kas dėjos už jo žemelės rubežius.

Už tai naujienos einančios iš lūpų ir lūpas, vienos už kitą baisesnės, sklido žmonėse. Ir visi laukė... Laukė gal ir lūpos, kartojo tikėdamos ar netikėdamos, kad tik kalbėti, kad tik neužgesinus paskutinę vilties kibirkštėlę, kuri buvo tokia brangi ir viliojanti: viskas praeis ir vėl busime laisvi!

Kaip skęstantis griebiasi net šiaudai, taip ir visa tauta laukė ir šaukėsi išgelbėjimo, su pasibaisėjimu gyven-

nų pagrindinė tema visų gaudų ir lūkesčių, tai buvo magiškas žodis, kuris sutraukdavo klausytojų didžiausią susikaupimą ir viltį. Ir nestebėtina, tai buvo blogybė betgi saavyje nešanti viltį išsivaduoti iš to slogučio, kuris buvo taip sunkus pakelti.

Ir mito tuo baimės apimti žmonės, mito su džiaugsmu, gi naujienos apie tai, - kad štai jau ten susipyko amerikona su rusais, - buvo aukeo ir paguodos žinia.

Gandų fantazija kartais viršijo gyvenimo logiskumą, bet į tai žmonės nekreipė jo kio dėmesio - jie norėjo karo! Ir ko taip giliai trokštą širdis, prie ko taip aistringai veržiasi visa žmogija prigimtis, tai kartojo ir lūpos, kartojo tikėdamos ar netikėdamos, kad tik kalbėti, kad tik neužgesinus paskutinę vilties kibirkštėlę, kuri buvo tokia brangi ir viliojanti: viskas praeis ir vėl busime laisvi!

Kaip skęstantis griebiasi net šiaudai, taip ir visa tauta laukė ir šaukėsi išgelbėjimo, su pasibaisėjimu gyven-

dama pirmas baisaus pavergimo neviltingas valandas.

Juntu, kaip širdis apimta ir neramūs šurpulėliai laksto įelektrizuotu kūnu, tartum va tuo, tuo bus pati didžiausia naujiena - mes atgauname laisvę!... Bet tos... taip laukiamos žinios nėra. Ir vėl grįžta baissi tyla širdin, o dar baisesnė tikrovė gyvenime atsiveria prieš akis kaip pūliuojanti žaidza, keldama norą... bėgti!... Bėgti! ir nežinia, ką kur toli, tik nebūti čia! Ir taip diena iš dienos, naktis iš nakties. Juk tai artėjimas į beprotybę. Ir tai tęsiasi jau ištisi metai! Vieneri baisūs metai! Tokie ilgi, kaip raganos plaukai.

O kas bus toliau?...

Dar tada neįtatau ir nežinojau, kad artėja dar baisesnė kruvina puota išniekintai mūsų tautai, kad netolimi įvykiai ir mane įblokė į tą kruviną sukurį, kuriame teko taip iš arti pačiupinėti mirtį... Ir ten, - kovų sukurįje ji nėra tokia baissi, kokia ji išrodo šiltame salone ar minkštoje lovoje gulint. Mirtis yra būtinoji mūsų žemiško gyvenimo dalis ir mačiau valandų, kada mirtis yra labiau laukiama, nei gyvenimo troškuly.

Šiandien mano rankos kruvinos ir ausys atžipusios aimanai. Jos kruvinos nuo laikytų glėbyje mirstančių ginklo brolių, jos kruvinos ir nuo neprąyto mūsų tėvynės "globėjo" kovų.

Dabar viskas jau praeityje ir vėl pradeda išmokti šypsis, nors ten - tėvynėje tebesiaučia tas pats okupantas, kuris atėmė norą tautos vaikams džiaugtis, palikdamas jiems gyventi vien viltimi geresnių dienų, nes vilties jis nesugebėjo atimti, kaip yra atėmęs tūkstančius gra-

Lieptai ir bedugnės

ALOYZAS BARONAS

Rašo - STASYS VIDMANTAS, Melrose Park, ILL

Aloyzas Baronas, kaip rašytojas, nėra nepažįstamas lietuviškos knygos mėgėjui. Apie ankstyvesnius jo darbus galima rasti kiek žinių "Lietuvių Enciklopedijoje" I-ame tome 221 psl. Taipgi ne kartą buvo minimas lietuviškuose dienraščiuose bei periodinėje spaudoje, vieno ar kito jo veikalų pasirodymo proga.

Šiuo kartu ir vėl yra proga ALOYZĄ BARONĄ paminėti, kaip rašytoją, ryšium su jo paskutinio veikalų "LIEPTAI IR BEDUGNĖS" pasirodymu. Reikia čia pažymėti, kad pastarasis veikalas yra laimėjęs dienraščio "DRAUGAS" literatūrinę premiją 1961 m. pradžioje, skiriamą konkurso būdu. Taip gi "Lieptai ir Bedugnės" buvo 1961 m. spausdinamas to paties dienraščio atkarpoje ir prieš keletą mėnesių "Lietuviškos Knygos Klubas" išleistas atskira knyga.

Beabejo, daugelis skaitytojų iki šiam laikui jau spėjo tą knygą perskaityti ir susidaryti vienokią ar kitokią nuomonę. Žinia, skaitytojų nuomonės nei apie vieną veikalą nėra ir, beveik, negali būti vienodos. Tų nuomonių skirtingumo priežastį nėra įmanoma visų suminėti laikraščio skiltyse. Vaizdai susidaryti pakanka paminėti tik tai, kad ne visi skaitytojai stato tuos pačius reikalavimus knygai. Vieniems romanų skaitytojams būtina reikalinga stipri intriga, kitiems kalbos ir stiliaus grožis, o dar kiti susikoncentruoja į veikalą pagrindinę mintį. Pastarieji gilinasi į autorius liečiamą gyvenamąją problemą ir jos išryškintą psichologinį ar filosofinį požiūrį.

"LIEPTAI IR BEDUGNĖS" intriga atžvilgiu gerokai skiriasi nuo įprasto romano. Stiprios intrigos mėgėjai gal ir kiek nusivils. Intrigos vietoje autorius pateikia atskirų įvykių eilę, surištą vieno grandininio vieno asmens pasakojimu. Tuos įvykius autorius galėjo pradėti bet kuriuo momentu laiko ir žmogaus atžvilgiu ir baigti tada, kada jis pajus savo temą išsėmęs. Aprašomi įvykiai liečia grupės žmonių, fizinius ir dvasinius išgyvenimus II-ojo pasaulinio karo pabaigoje. 1944 metų vasarą besitraukia vokiečių kariuomenės likučiai rinkt Lietuvoje civilinius gyventojus ir vertė kasti apsigynimui įtvirtinimus-apkalus. Nors pastarieji ir nebuvo tiesioginiai įjungti į kariuomenės vienus, bet jų fi-

ziniai ir dvasiniai pergyvenimai buvo jau labai artimi fronto kario išgyvenimams. Aprašomo vyksmo arena - artima užfrontė arba frontas. Tad čia įvykių gana gausu ir rytojais labai netikras. Ta aplinkybė autoriui suteikia pakankamą laisvę įvesti pagal jo fantazijos išradimą naujus asmenis, arba pašalinti juos iš veiksmų arenos. Ir tai nesudaro autoriui jokių rūpesčių, nes ir taikos metu kariniai daliniai juk skaičiaus atžvilgiu nepastovūs.

Aprašomi įvykiai nedramatiški, žinoma, iki to laipsnio, kad skaitytojas pajustų kraujo kvapą ar sužeistųjų vaičiojimus. Nors aprašomi įvykiai gan panašūs vienas į kitą, bet autorius yra pajėgus juos naujai pavaizduoti ir sujungti su žmogaus vidinio pasaulio nuotakomis. Tad ir tų įvykių kurimas yra daugiau priemonė kompozicijai, bet ne autoriaus tikslas. Čia ir glūdi Aloyzo Barono stiprybė. Autorius gana natūraliai grąžina žmogaus mintis į praeitį ir tos praeities fone išryškina dabarties nykumą ir beprasmiškumą. Lygiai taip pat kuriami ir išorinio pasaulio vaizdai. Skaitytojas

yra vedamas per žydinčias pievas, nokstančius javų laukus. Jų leidžiama pasinėti į gamtos slėpinį grožį ir pajusti darnumą bei nuolat vykstančią kūrą ir - staugiai štai vėl pastatomas prieš dabarties realybę. Patrankų dundėjimas sutrukdė tylos rimtį, sproginėję sviediniai derlių žadančius laukus paverčia purvo mase, pievų gėlių kvapas sumaišomas su parako dūmų kvapu. Ir šie gretinimai skaitytojui taip išryškina karo slauką ir karo beprasmiškumą iki to laipsnio lyg visa tai pats pergyventų. Visa tai aprašoma gana lanksčiu stiliumi. Tiesa, kartais sakinių kapijimas, pagrindinį skiriant nuo šalutinio nebeįtikinantis sintaksės normų, apsunkina skaitymą. Bet ir šis rašymo stilius turi gerų savybių, kurios teikia tam tikro muzikalumo skaitant išigilinus, bet ne akimis ryjant knygą. Pati pasakojimo nuotaka yra daugumoje vykusiai suderinta su kuriamais vaizdais ir tai sukelia skaitytojui atitinkamas nuotakas. Kartais junti, kad pasakotojas yra niekas kitas, kaip ilgesio išsikūnijimas, artimas nostalgijai, kar-

tais jis yra viskam abejingas. Kitais atvejais į visą, kas aplinkoje vyksta, žiūrima per cinko akinus.

Bet negalima praeiti nepasitebėjus, kad autorius, nors ir būdamas pajėgus kurti gerus palyginimus ir vykusius sugretinimus, per skubėjimą daug pakenkia savo kūrybai estetiškai atžvilgiu. Vargu ar galima pateisinti tokius išsireiškimus: "Šėtonas čia pat" 14 pusl. "Šėtonas iš manęs juokiasi..." 14 psl. "Velnias laimina Vilkių" 15 psl. Ir kai visa tai neskoningai sukimšta vieno puslapio apimtyje, palieka nelabai malonų įspūdį. Arba kad ir 30 psl.: "Šėtonas išsisi prieš pradėdamas sprogius ir kitų velniavų naktį". Ir tokių "perliukų" galima būtų pririnkti nemažai.

Kadangi įvykių eiga vyksta karo sąlygose, o karo sukuryje atskiras individas nevaidina ypatingo vaidmens, tad ir žymesnio charakterio bruožų veikale negalima sutikti. Autorius pasitenkina veikėjus suskirstęs į dvi priešingas grupes: teigiamuosius ir neigiamuosius. Ši veikėjų supaprastavimas autorius darydamas nepasižymi objektyvumu ir nevisur yra pakankamai logiškas. Vokiečių kariai-neigiamieji charakteriai, net per daug sušarzuoti. Ypač jaučiasi logiško stoka, kai autorius neigiamas savybes vokiečių kario priskiria visai vokiečių tautai. Betgi to jis nedaro, jei kalba apie teigiamas savybes, - šias jis pri-

skiria vienam individui. Pro-pagandinio veikalo tipui tokia logika gal ir tiktų. Bet šiuo atveju juk kalbama apie veikalą, laimėjusį literatūros premiją.

Apkasų kasėjus, skriaudžiamuosius, autorius vaizduoja realiais žmonėmis. Tai yra pilka minia, verčiama dirbti jos ištikinimu beprasmišką darbą. Toje minioje nublanks-ta ir pagrindinis veikėjas - įvykių atpasakotojas. Jis neišsiskiria nei kuo iš kitų, nei savo fizinėmis, nei dvasinėmis savybėmis. Jis skaitytojo dėmesį atkreipia tik tuo, kad jo mintys gali būti, arba yra, artimos paties autoriaus samprotavimams.

Keletą kartų veikale sumini-mos ir moterys. Bet jų įvedimas į veiksmo areną jokio žymesnio vaidmens nevaidina. Jų egzistencija veikėjų gyvenime praeina lyg ir nepastebėta ir tik, atrodo, buvo tiek tereikalinga, kad būtų proga vieną kitą samojų pasakyti.

Pagrindinė veikalo mintis yra vėta rimto dėmesio. Šiuo veikalu autorius bando išvelgti ir žmogaus vadinį pasaulį, kai šis staiga pasijunta, kad jo gyvenimas yra nustojęs prasmingumo. Ši momenta ryškindamas autorius yra neabejotinai realistas. Aloyzo Barono pavaizduotas žmogaus vidinis pasaulis nėra patrauklus, bet įtikinantis. Tiesa, autorius pasitenkina vaizduodamas žmogų tada, kada jis yra atsidūręs nenormaliose karo sąlygose. Ši aplinkybė, beabejo, daugeliu atvejų pateisina žmogaus, kaip neracionalios būtybės, elgesį. Jis yra priverstas viską išnaudojoti pervertinti ir tatau darydamas pasikliauti daugiau instinktu, nei protu. Tatau daryti jį verčia ir jo fizinės laisvės suvaržymo sąlygos. Jis visą laiką bijosi dėl savo gyvybės, bet negalvoja, ką jis su ja veiks...

Būtų neteisinga teigti, kad autorius rašydamas šią mintį yra per daug paviršutiniškas. Bet taip pat autorius neišvengia ir logiškai nepagrįstų samprotavimų.

John Henry Newman taip apibūdina gerą rašytoją: "Jis visada randa tinkamą žodį minčiai išreikšti ir niekad nei vieno žodžio per daug." Kiek Aloyzas Baronas savo veikalą "LIEPTAI IR BEDUGNĖS" yra artimas tam apibūdinimui, - žodis priklauso kritikams, gi šis rašinys yra skaitytojo nuomonė.

DRUSKININKAI. Viena iš kurorto sanatorių

žiausių gyvybių ir karščiausių kraštą mylinčių širdžių iš tautos kamieno.

Tautos didžioji dalis gyven-dama tylaus susikaupimo valandas laukė, ieškojo paguodos maldos, užsidariusi savyje, tyli ir rami. Laukė ir laukė, kartais jau nebežinojo net ko laukė, bet tas laukimas vistiek buvo geresnis, nei baisi gyvenimo tiesa. Niekas nenorėjo susigventi su mintimi, jog mes jau amžiams paver-gti...

Pavergti? O, Viešpatie, tame laisvame ir gražiame pasaulyje mes pavergti! Kūno vergija nebūtų tokia baisi, - juk portas ir siela galėtų gyventi... Bet čia, - čia vergija ir sielai ir kūnui. Ir praslinkus vieneriems metams gaivalingų vilčių ir gandų, šiandien tauta nebeįsivaizduoja vilčių greitai išsivaduoti iš tų baisių replių, rimo giliai-me susikaupime vis dar neprarasdama viltį šviesesnių dienų.

Tais jausmais tada gyveno didžioji tautos dalis, bet buvo ir kiti... Ir tie kiti nutarė ieškoti kitų kelių: laisvi gimė, - vergais nebūsim! Ir štai jau metai kruvinų kovų ir žaliųjų girių milžinai, kaip sakaliai, - laisvi! Laisvi jie ir tos lietuviškos žemės pėdos, kurias jie saugo išliko laisvus! Kiek jų, - vienas Dievas žino, bet jie yra ten - miškuose.

Matome naktimis gaisrų pavasais ir tolimųjų kauty-nių atgarsius, - tai jie, kar-toja kiekvieno lietuvi širdis. Jie!... Šnabžda likusių namie maldos skęsdamos lūpos... Jie! - mūsų širdys, paguoda, viltis ir pasididžiavimas. Jie! Nė vieno ten sūnus,

tėvas, brolis... Visi susilie-jo į vieną didingai garbingą žodį - j i e ! Miško broliai, jauni, seni, išmokslinti ir mažaraščiai. Visi jie yra vienas kitam ginklo broliams, visi broliai vienos minties, ir vieno galingo, labai galingo troškimo: laisvi gimė, - vergais nebūsim!

Nebūsim, kartojta visos tautos širdis. Nebūsim vergais! Bet... kartu čia pat tau šaukia padaužę gauja: išlaisvino mus! Ačiū rusui paver-gėjui - išlaisvino! Mes laisvi!...

Viešpatie, Viešpatie!... Laisvi? Nuo ko laisvi? Ir atsidsuna tauta... giliai, giliai... ir laukia... laukia...

O čia pilkoje gyvenimo tikrovėje, tame mažame Lietuvos trupinėlyje, tame gražiame mano gimtinės miestelyje, jau dingsta naktimis žmonės vienas po kito. Jau niekas ir nebeklausia už ką. Tai jau įprasta. Toks bolševikinis teisingumas, tokia jų tvarka, kad kiekvienas dabar yra li-kęs tik daiktui, ne žmogui, kurį be jo valios ir atsisakymo galima nužudyti, galima perkelti, nubauti, išstremti, atimti jam viską... ir lai nei jį, nei niekas kitas neišdrįsta paklausti: už ką?

Taip jau įprasta ir niekas nebeklausia. Taip dinga mokytojai, dinga klebonas, krautuvininkas, plėnininkas. Vargnininkas žuvo žiemą. Mokykloje liko tik viena, paliegsi ir visada nesveikuojanti, bet visada pana Marytė, žmonių Marijona vadinama.

Ukininkai? Jų mes netekome tik vienos šeimos. Tik Koks trumpas žodelis, o kiek šiurpo sukėlė ramiuose gyventojų jausmuose.

Jų jausmuose.

Tada žuvo visa jų šeima: tėvas, motina, dvi mažametės dukterys ir du sūnūs partizanai.

Jie buvo užklupti naktį, šaltą sausio mėnesio naktį, ir po audringų kautynių teliko vien pelenai iš visos sodybos. Nei vienas nepasidavė. Sako, kovoję visi: ir sūnūs partizanai ir tėvas ir motina. Tai mūsų miesteliukščio nauji "Pilenai", dabar stovi nykus, vis dar degėiais atsiduodą, lyg sakyte sakydami, jog mūsų visų laukia tokia ateitis.

Tarpusavyje žmonės pašnabždomis kalba, kad mūsų mokytojas gyvena pas miško brolius, nors jo motina yra ne kartą tvirtinusi, jog ji vokiečiai išsivežė darbams į Vokietiją. Ji gyvena pas mus. Taigi, mano išlaikoma šeima sudaro: dvi senutės, - mano mamytė ir tetulė Ona, kaip aš ją vadinu, ir aš pats. Jos abi jau mažai tegali krutėti, nors mano mamytė ir yra vietinėje mokykloje sargu. Bet jai tas darbas sunkus, labai sunkus. Matau kaip ji vargsta. Grižęs iš darbo visada jai padėdu mokyklos ruošoje ir namų darbuose. Man motina liko tartum simbolis visos likusios pasaulyje laimės ir vien ją ir jos vargą temačiau. O ji kentėjo. Tyliai ir nuolankiai nešė gyvenimo kryželį, nesiskųdama, susikaupusi, pasilptinga.

As šiais metais jau nebesimokau. Netinkamas mokslui. Išmetė iš gimnazijos. Matyti, kad užteks to mokslo kurį su skubau gauti, o gal ir iš viso jo nebereikės. Bolševikai pripažino, jog mano kilmė negera... Mat mano amžiną atil-sį tėvelis buvo savanoris, bu-

vo gavęs žemės sklypą kuriam ramiai ukininkavo. Bet jau pirmuoju bolševikmečiu kalintas, varinėtas iš vieno kalėjimo į kitą, sunkiems darbams uždarytas ir darbo stovyklą, nors ir susilaukę išsilaisvinimo, bet netrukus po sugrįžimo namo, mirė.

Antras bolševikmetis užti-ko mūsų šeimą dar labiau apardytą: brolis buvo dingęs. Apie jį irgi kalbėta, kad išvežtas Vokietijon, bet retkar-čiais mano pagausami motinos atodūsiai, ir dažniau nei paprastai kalbamos maldos, leido man spėti, jog ir jis yra čia pat kaž kur arti mūsų.

Nuo manęs visa tai buvo slepiama. Motina man dažnai sakydavo, jog manęs - vienintelio senatvės ramščio ir paguodos jokiū būdu neišleis sau iš akių. Aš ir nesiverčiau nei į verdančią kovą, nei į kunkuliuojantį gyvenimą. Laikiau labai tyliai ir nuolačiai.

Tiesa, neretai ir man užklydavo mintis, jog ir aš turėčiau būti žaliųjų girios brolių eilėse, bet mintis palikti negaluojančią motiną, stabdė. Suspėsiu galvoju. Juk ji viena likti negali, kas jai bėpades? O ir jos meilė rodoma man buvo tiek išbujojusi, kad mano net mažiausios minutės pavėlavimas iš darbo sugrįžti, išsukdavo jai ašaras ir giliausią susijaudinimą. Už tai aš buvau jau susitaikęs ir apsipratęs su ta mintimi, jog turiu ir pasiliksiu su motina kartu, visiškai nesvarstydami giliau kitų galimybių. Beto ir pats darbas kooperatyve man atimdavo tiek valandų, kad namo grįžęs jausdavaisi labai laimingas galėdamas kiek atsipūsti nuo to košmaro, kuris viešpatavo

kooperatyve ir krašte.

Šiandien grįžau iš darbo kiek ankščiau, nei įprasta. Kooperatyvas tuščias, - žada, bet neatveža jokių prekių. Neturime darbo, vien stumdymasis ir amžinas bolševikuojančio vedėjo raginimas "paruošti vietas" toms dar ateisiančioms gausioms, anot jo, prekėms, kurios greičiausiai dar tebegaminamos kur nors Vokietijoje ar kituose užgrobtuose kraštuose. Bet mes šimtus kartų vis parengiamieji vietas ir šimtus kartų ty prekių... nesulaukiame. O žmonės melste meldžia, nes visko labai trūksta.

Ties mokyklos varteliais susitikau kaimyną Sereiką. Nors amžiumi esu už jį net tris kartus jaunesnis, bet mes esame visvien dideli bičiuliai. Mėgau ir mėgstu klau-sytis jo pasakojimų. Gražių, didingų ir nuotykingų. Ir pasakoti jis mokėdavo. Būdavo net kvapą sulaukęs sekį jo "istoriją" ir baisiai gaila, kada ji pasibaigdavo... Jis buvo mano tėvelio geriausias bičiulis, buvo bičiulis gyvenime ir kovoje. Abu augo ir gyveno kartu, abu buvo kūrėjai-savanoriai, abu kovojo visuose frontuose. Laimai, mano tėvelis grįžo sveikas, gi dėdė Sereika - sunkiai sužeistas. Kautynėse sprogsi granata bauriai sužalojo jo veidą, išmušdama akį ir praskeldama žandą. Jis augino vėšlį barzdą ir ūsus, kad paslėptų žaidų randus ir negražiai nukarusią lūpą.

- bus daugiau -

Iš istorijos ūkanų

Tęsa iš 2-ojo puslapio

vardu, kartais gi Hellespon-
tu, bet dažniausiai Bitynija.
Žmonės gyvenę kaimuose. Gi
didesnieji miestai buvo ap-
gyventi graikų kolonistų ir
jie buvo pajūryje. Toks sto-
vis tęsėsi iki Aleksandro
mirties, kuris išvarė persus
iš pusiausio.

Mirus Makedonijos karaliui
mes randame Botyrą, dydelsaus
sūnų, Trakėnų vadą, paimantį
Astakus/Astacus, graikų mie-
stą pajūryje. Nuveikęs Kalan-
tą/Calantus, kuris vadovavo
makedonų pajėgoms krašte, jis
įsteigė nedidelę nepriklau-
somą kunigaikštiją, kurią Bo-
tyras perdavė paveldėjimui
per palikuonius Bas ir Xip-
otes NIKOMEDUI, sūniui pasku-
tiniojo, kuris, mirus Lizima-
chui, pirmasis priėmė Bytini-
jos karaliaus titulą.

Nikomedas davė savo vardą
Astachus miestui, kuris nuo
tada vadinosi Nikomedijs/Ni-
comedia/ ir buvo tos karali-
jos sostinė. Po Nikomedo se-
kė jo sūnus PRUSSIAS, prami-
tas Zeilas, o po jo vėl kitas
Prussias, pravardžiuojamas Me-
džiotu. Šitas PRUSSIAS il-
gai kariavo su Pergamū'o ka-
ralium Attalu ir istorijoje
gerai žinomas kaip atsimitęs
nuo Hanibalo, kurį pradžioje
svetingai buvo priėmęs, bet
vėliau jį išdavė jo persekio-
tojams - romėnams.

Hannibalas spėjo nusižudy-
ti. Jo palaikai išsisi Libis-
soje/Libissa/. Plutarchas a-
pibūdina ją kaip mažą kaimą
Bitynijos krante. Tas kaimas
stovėjo kelyje tarp Chalce-
don ir Nikomedijs 37 mylios
nuo Chalcedono.

Libissai turi atitikmenį
Lietuvoje - Lybiškiai, glėk-
st. H6.
Prussias Medžiotas žymiai
išplėtė Bitinijos rubežius.
Nekuriuos svarbius miestus
jis laimėjo iš Makedonijos
Philipo ir keletą kartų lai-
mėjo iš Byzantijos ir kara-
liaus Attalo. Bet paskutinia-
jam pavyko viršyti priešin-
ką, sukeliant prieš jį jo sū-
nų Nikomeda, kuris, ištraukda-
mas savo karines jėgas iš
priklausomybės tėvui, sudarė
aplinkybes Prussias Medžio-
tojo nužudymui. Po Nikomedo

sostą paveldėjo jo sūnus Phi-
lopator, kuris išivėlė į karą
su Mitridatu. Pralaimėjęs jį
pabėgo iš krašto, o nuvertus
Mitridatą, Bityniją romėnai
aneksavo.

Bitynija turėjo šias apy-
gardas: Caucones/Kaukonys/
Rhyndakus, Daskylum, Palus
Daskylitis, Aphnitis, Halizo-
ne, Alazones, Alazia netoli O-
dysse. Bitynijos iš visų
miestų svarbiausias buvo
Bitynium, kuris, galimas daly-
kas, davė senovėje vardą ir
visai provincijai.

Iš Strabo mes sužinome, kad
Bitynium buvo virš Tium, Salo-
ne apygardoje, garsia savo
puikiomis ganyklomis ir sū-
riais, kurie labai aukštai
buvo vertinami Romoje. Pau-
sanius duoda supast, kad
Bitynium buvo išsidėstęs San-
garijos upės krantuose.

Miestukas Prussias ad mare
/prie jūros/ buvo pastatytas
vieton Myrlea-Kius/Cius/ pa-
gerbimui, matomai, vieno iš
Prussias karalių.

Kitas beveik tokio pat var-
do miestukas Prusa/ ad Olym-
pum-Olimpo kalno papėdėje/
daug nukentėjo per karus su
turkais ir pagaliau jų ran-
kose likosi ir buvo padary-
tas imperijos sostinė, pakei-
diant vardą į Brusa ar Bro-
ussa, Anatolijoje.

Olympus - aukščiausias Ma-
žosios Azijos kalnas, kurio
papėdėje, ypač iš vakarų pu-
sės, senovės laikais buvo ap-
sigyvenusios Mysių, pelasgų
giminės tauta, kaip ir Bityni-
jos krašto gyventojų mišinys
kurių tam tikra dalis vadino
si Prūsais, pagal miestų ar
karalių vardus, kuriuose jie
gyveno arba kurių pavaldi-
niais save laikė. Tam tikru
istorijos laiku mes randame
šituos žmones gyvenančius
prie Baltijos jūros ir to-
liau į pietus, vietovėse, ku-
rios sutelpa varduose Rytų
PRUSIJA ir Vakarų PRUSIA.
Tai tos pačios giminės žmo-
nės, kaip ir mes lietuviai.
Jie senai jau išnaikinti vo-
kiečių-germanų, juos primena
tik nekurie jų gyventų vietų
vardai, kaip Trakehnen ir
panašiai.

Paskutinis prūsų sukilimas

vyko XIII šimtetyje, maždaug
Mindaugo laikais. To sukilimo
vadu buvo HERKUS MANTAS, dar
Monte vadinamas.

Senovės Bitynijos dienas
mums primena vardas kaimo
BITENAI, kuris yra Mažojoje
Lietuvoje dar Prūsų Lietuva
vadinamoje.

Šiaip gi, to atminimui mes
dar turime nemažai pavardžių
kaip Prūsas, Prūsaitis, Prūse-
lis, Pruseika, Pruselaitis, ži-
noma ir suslavintų, kaip -
Pruselevičius ir kit.

Daugiau Bitynijos vietovių
čia nebevardinsiu, jas bus ga-
lima rasti abecelės tvarka
vėliau, nurodant lietuviškus
atitikmenis. Tik noriu pažymė-
ti, kad miestui Asthucis yra
atgarsis Rusijoje, už Maskvos
netoli Tverės, miestukas Os-
taškov.

PHRYGIA ir LYCAONIA -
Frygijs ir Lykonija. Anot He-
rodoto, frygiai atėjo iš Makedonijos kur jie gyveno vadin-
damiesi vardu BRYGIAI/Bry-
ges/ ar Briges. Persikėlę į
Mažąją Aziją savo vardą pakei-
tė į frygiai/Phryges/.
Jų vadas Midas gyveno arti
kalno Bermius Makedonijoje
/Herod.VII.138/. Anot Homero,
beveik šimtas metų prieš Tro-
jos karą frygiai jau buvo iš-
sikūrę Sangarijos upės kran-
tuose. Vėliau frygiai turėjo
duoti kelią Mysiams, Teukrams
ir Dardanams. Labai galimas
dalykas, kad Dalionys/Dolio-
nes/Mygdonys/Mygdones/ ir
Bebrikai/Bebrices/, kurie
anksčiau turėjo užėmę Mysi-
jos ir Bitynijos krantus, bu-
vo ne kas kita, kaip frygiai.
Mygdonys, būdami Makedonijos
Trakijoje, gyveno greta su
brygiais ir poetų jie dažnai
klasifikuojami neįskiriamai
nuo frygių/cf.Strab.XII.575/.

Frygių prietarų didesnioji
dalis, ypač ti, kurie rišasi
su Kybeles/Cybele/ arba Rė-
jos/Rhea/ garbinimu ir Ko-
rybantės/Corybantės/, Strabo
manymu, buvo importuoti iš
Trakijos, nes tie garbinimai
rodė aki veriantį panašumą
/X.p.466.474/. Yra mitologi-
nių pėdsakų, kurie neabejotinai
Azijos kilmės, kaip kad
Sabazius'o arba Baecho gar-
binimas, kuris pasidarė susi-
maišęs su mistinėmis Rėjos
ir Dindynėnės ceremonijomis.

Arba vėl, tas "Men" arba
"Menes", kuris atitinka loty-
nų "Luna" ir kuris plačiai bu-
vo pasklidęs per Kapsdokiją.
Frygijs ir kitas gretimas
provincijas, tikrai yra kilęs
iš Syrijos ar Armenijos./Cr.
A.M. V.2.p.B I-p.3/.

Iš tikrųjų, tautybės vardų
panašumo daryba, kaip Bryges,
Fryges, Doliones, Mygdones, Be-
rices, Buzyges, Iazyges ir pa-
našios kitos, kaip Caucones,
sugestijonucja, kad tai tau-
tos vienos ir tos pačios -
pelasgų šeimos, kurioms isto-
rija skyrė tam tikrais peri-
odais vaidinti tam tikras
roles. Sąrašas toli gražu ne-
pilnas, jį pratęsti gal ir bū-
tų galima, bet tai ne vieno
asmens darbas ir, pagaliau, ne
jo gyvenimo ribose atlieka-
mas.

Vienas šimtas metų prieš
Trojos apgulimą, su kelių me-
tų tikslumu, tai 1.300 metų

prieš Kristaus gimimą, kokios
tai mums šiandien nežinomos
aplinkybės verčia Bryges per-
sikelti iš Makedonijos į Ma-
žąją Aziją. Kaž kodėl jie
pelasgiškai pakeičia savo
vardą tik vienos raidės skir-
tumu - iš Bryges į Fryges.
Nežinia kokia dalis jų atsi-
kėlė pas tokius pat kaip ir
jie, pelasgus? Kas gi nutiko
su likusiais Makedonijoje
Brygiais? Gal jie kur kitur
nusidangino?

Nėra dabar žinomas joks
kitas būdas ką nors patikrin-
ti ar apčiuopti, kaip tik mė-
ginti, lietuvių kalbai pade-
dant, pavartoti žodžio arche-
ologiją. Visi patirti nuome-
nys rodo, kad lietuvių kalba
yra pati seniausia ne tik Eu-
ropoje, bet tikriausiai dar
ir toli už jos ribų.

Naujai išgyti žodžiai:
Bryges, Phryges/frygiai/, Mi-
das ir Bermius, kalno vardas,
kur pats Midas ir jo žmona
gyvenę. LŽV turime: Bremen-
upę G6, Upynos ir Šilalės mie-
stelių tarpe. Turime ir pa-
vardę - BREMERIS.

Visiškai atkrita įtarimas,
kad senovėje kam nors galėjo
ateiti noras, kai dar visai
neegzistavo "vokiečio" sąvo-
ka, suvokietinti Lietuvos ma-
žiukės upelės vardą. Visai
logiška teigti, kad tą vardą
mums paliko mūsų pirmtakai
nuo senų seniausių laikų.

Kodėl tokį vardą? Todėl,
kad prisimintumėm ir nepamir-
štumėm mes, jų palikuonys, jog
esame atkilę nuo Makedonijos
kalno Bermius papėdės, kad
esame Brygių ainiai. Tų bry-
bių, kurių dalis atsikilo ir
pakeitė savo vardą į frygiai,
nusikėlė į Sangarijos upės
krantus Troas'e, Mažojoje A-
zijoje. Homeras tvirtina, kad
šimta metų prieš Trojos ka-
rą frygiai jau gyveno ten ir
vėliau, kartu su kitais pelas-
gais, gynė Troją.

Dabar jau aiškėja ano meto
vaidas. Mūsų pačių labai pa-
našiai išgyventas vos prieš
18 metų. Kas daryti, kur trau-
kis? Mums gal paprasčiau bu-
vo apsispręsti... Brygams s-
prendžiant būtiną reikalą iš-
sikelti, kilo, matomai, nesuta-
rimų tarp vadų. Toliau prama-
ta siūlė šiaurės ir Baltijos
jūros krantus, kitiems toks
planas atrodė beprotišku. Jie
supuko, pakeitė net savo var-
dą ir nusikėlė Mažon Azij-
jon.

Ne esminis dalykas ar mūsų
pirmtakai brygiai išvedė upę
lės Bremeną vardą tiesiai iš
Bermius vardo, ar iš jau esa-

mojo Bremeno vietovės pavadi-
nimo. Atrodo, visai natūrali
būtų paskutinė prielaida.

Bet BERMIUS pagindė Bremen
miesto vardą, o šis paskuti-
nis davė savo vardą Lietuvoms
upeliui Bremena epochoje, ka-
da šiaurės ir Baltijos jūrų
krantai buvo laisvi parimti
emigrantus iš bile kurio kraš-
to! Likimas gi taip patvarkė,
kad tąja viešnagė prisėjo pa-
sinaudoti tautai, labiausiai
paplitusiai ano meto pasaulyje.
Tai buvo pelasgai, visų
mokslininkų pripažinti to-
kiais. Jie buvo apgyvenę ge-
riausias vietas, bet prieau-
gis spaudė pelasgus iš tų
vielių. Toks procesas vyko
jau senai, dar prieš Trojos
karą. Tas pralaimėtas karas
buvo tik pradžia greito pel-
asgų žvaigždės smukimo nuo
zenito prie horizonto. Tą
procesą užbaigti, visi ženk-
lai rodo, esame geriausiai pa-
siruošę mes - lietuviai. Dar
dabar yra pats laikas apsi-
galvoti!

Ne vien tik Bremenas yra
nevoikiškas vardas. Altona,
Hamburgas prie tokių priklaus-
so ir daugybė kitų. Pagaliau,
būtų tikras stebuklas, jei da-
bartinės Vokietijos vietovar-
džiai būtų visi vokiški. Jie
gali būti vokiški tik nuo to
laiko, kai atsirado užgimę vo-
kiečiai, kaip žmonės, kaip tau-
ta. Gotai tai dar ne vokie-
čiai! O jie taip mėgsta go-
tais remtis ir didžiutis,
tartum gotai būtų jų padari-
nys, jų nuopelnai!

Tą laiką, kai Makedonijos
pelasgai Brygiai dėjo savo
pėdas vakarinio Atlanto, šiau-
rės ir Baltijos jūrų krantuose,
nuo būsimosios Julius
Caesario Germanijos skiria
apie 1.300 metų tarpas! Tuo
metu pelasgai jau buvo žem-
dirbiai ir buvo praėję apie
du ar trys šimtai metų, kai
Atenų pelasgų giminė Buzy-
giai pirmą kartą pajungė bu-
lius tam darbui, arba, mūsų žo-
džiais tariant, - išrado gyvą
traktorių.

Tai šitai gadyne tenka
priskirti atsiradimą vakarų
Europoje vietovardžių iš žo-
džio Brygiai ar Brygis: Brū-
gge, flamiškai - Brugge, prana-
žiškai-Bruges, svarbiausias
Belgijos vakarinės Flandri-
jos miestas. Zee Brugge, ki-
tas, mažesnis miestukas ten
pat ir visai arti jūros.
Brig, Vokietijoje, prie upės
Oder, geležinkelio Breslau -
Olau-Brig. RUGEN, vokiečiam
dabar priklausanči sala šiau-
rės jūroje, visai arti konti-
nento/sujungta geležinkeliu/

MODEL MAKER

Manufacturer of small precision
electrical devices seeks a man with
experience in construction and as-
sembly of small assembly tools,
jigs, fixtures, test equipment and
special machinery from drawings.
Must be able to construct models
and parts to specifications from
rough sketches or verbal instruc-
tions. — Require knowledge of and
ability to use lathes, surface grind-
ers and milling machines. Welding
and brazing ability important as
well as knowledge of electricity.
Excellent future with small grow-
ing organization. Liberal profit
sharing bonus program. — Apply to
John Wilson

CHERRY ELECTRICAL
PRODUCTS CORP.
1650 Deerfield Rd. Highland Park
ID 2-8182

NAMAMS PASKOLOS ŽEMIAUSIU NUOŠIMČIU

NERIBOTI FONDAI PASKIRTI NAMŲ IR G. I. (VETERANŲ) PASKOLOMS

- Paskolas duodame lengviausiomis sąlygomis. Mėnesinius mokėjimus pritaikome pagal jūsų išgales.
- Taupykite STANDARD FEDERAL — stipriausioje Chicagos taupymo Bendrovėje, kur jūsų santaupos yra apdraustos — saugios ir neša dividendus.

Atsargos Fondas \$7,500,000.00

Turtas \$82,000,000.00

JUSTIN MACKIEWICH, Chairman of the Board

JUSTIN MACKIEWICH Jr., President

FREE PARKING

VALANDOS: Kasdien, [skaitant šėdant] nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 4 valandos vakaro. Trečiadieniais visai neatidarama.

STANDARD
FEDERAL SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION

4192 Archer Avenue / Chicago 32, Illinois
Virginia 7-1141

Laidotuvių Direktorai

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE.

TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

MAŠINOMS VIETA

REpublic 7-8600

REpublic 7-8601

LIETUVIŠKA APDRAUDŲ AGENTŪRA

Gyvybės, ligoninės, automobilių, baldų, namų ir visos kitos apdraudos — asmenims, profesionalams ir biznio įstaigoms. Laisvas pasirinkimas kompanijos ir apdraudos rūšies. Nemokamas pataravimas ir informacija. Valstybės patvirtintos kainos. Smulkesnei informacijai gauti skambinkite, rašykite, užeiškite:

JONAS KIRVAITIS

INTERSTATE INSURANCE AGENCY

6108 S. Ashland Avenue

Chicago 36, Illinois

Telef.: WALbrook 5-5671

BRUNO KEPYKLOJE

KEPA

BRUNO KEPYKLA

LIETUVIŠKĄ DUONĄ

Kas Valgo Bruno Duoną
Visad Žydi Kaip Agona!

Sav. BRUNO MACIANSKIS

3339 So. Lituanica Ave
Tel- CL 4-6376

Detroit Bruno duona
gaunama Gaivos krautuvėje

ir žmonės ten gyvenantieji vadinami Rugii, reiškia tos salos gyventojai. Vardas gautas atmetus pradžioje žodžio raidę "B" iš Brügen žodžio. Rügenwalde, miestas Baltijos jūros krante ir gšt./ EG16M/Rügenland-Unternbiberst.

Lietuvos vietovės: Lėv randame - Rogaliai km. 10, Rogaliai bžkm. B.II. Rogedėliai bžkm. C.II. Roggenhausen bžkm. D.II.

LAV yra: Rugalių km. p. 365. Rugėnų km. p. 103. Ruginių km. p. 115. Rugių km. p. 285. Rugyno km. p. 360. Rugienų km. p. 285.

Brignoles, Prancūzijos vtv. Marseille-Carnoules glž. šakoje. Brigantium, lotyniškas pavadinimas Prancūzijos miesto Briancon. Brigiani, senovės Gallijos žmonės, kurie buvo apgyvenę Briancon apylinkę. Brioux/Brigiosum lotyniškas vardas Brioux/Prancūzijoje. Brignais, Prancūzijos mažas miestukas, Rhone apskr. 12 km. į pietvakarius nuo Lyon ant Garon upės. Brigantia, vietovių Braganze ir Bregenz, Šveicarijoje, lotyniškas vardas. Brighthouse, Anglijoje, Yorko grafystės miestukas prie upės Calder. Briganten, vidurinės Britanijos senoviška keltų kiltis. Jų svarbiausias miestas buvo Eboracum, dabar - York. 79-80 metais jie buvo pajungti romėnų valdžiai. Brige, Britanijos senoviškas miestuko vardas prie Belges, arti Broughton miestuko, Lancastre grafystėje. Brigantium Flavius, Ispanijos miestuko Bretanzos vardas. Brighuega, Ispanijos miestukas 30 km. į šiaurės rytus nuo Guadalatara, ant Tajuna. Brigou, - Brahama's sūnus ir Nareda's brolis. Brigou vardas dažnai pasirodo indų mitologijoje. Brigitte, Irlandijos globėja, šventoji, gimė Pocham/d'Armagh comte, mirė 525 m. Ji pasiūlino į vienutę/celulę pati į pasistatiusi po dideliu ažuolu. Nuo to laiko ji pasivadino Kill-Dara/cellule du chene/lotyniškai - Ažuolo vienutė/P. Larousse Gr./Brigantia, britų deivė, indentifikuota su ai-

rių deive Brigit, vėliau Brigit, dangaus Dievo Dagda dukra, poetų, gydytojų ir kalvių globėja, vėliau susilieję su kitais panašiais šventųjų vardais /Gr. Brookh./.

Kas čia būtų nuostabiausias, tai kad Lėv yra vietovė-miestelis Dagda, S.3. randamas dabartinėje Latvijoje, vieškely tarp Asūnė ir Bakuiza prie didoko ežero, greičiausia irgi to paties vardo. Skirtumas tarp airiško dangaus dievo Dagda/Dagdai/ ir miestelio Dagda, kad paskutinis vienaskaitoje, o dangaus dievas daugiskaitoje, kai tikrenybėje galėtų būti priešingai.

Iš šito netikėto atradimo prašosi išvada, kad senovėje pelasgai tikrai pirmavo sielovadoje, todėl reikia būti atlaidišiais ir dovanoti jiems už apsilėidimą gyvenimiskuose reikaluose.

Brigida, Brigitta/senovės airiškai- Aukštoji/, Airijos šventoji užtarėja /Gr. Brookh/.

Dabar pažiūrėkime kokių atitikmenų vardui Bryges/Brygai ar Brygiai tuo tarpu ir man neaišku. Gal teisingai lietuviškai būtų Brygas, Brygai? Galima rasti Lietuvoje: LAV turime: Bryginių km. p. 25. Brigiškių km. p. 25. Brogiškių km. p. 527. Brozių km. p. 121. Brygių km. p. 231. Brydų km. p. 331. Brazgių km. p. 518.

Lėv yra: Biržai mst. L3. Biržų ežeras L3. Biržulis ež. G4. Rygiškiai km. I.8./gaunamas iš Brygiškių atmetus "B"/. Rigalaukiai/turėtų būti - Rygalaukiai/bžkm. J.1.3.

Fanašiu būdu iš Brygos yra kilęs ir latvių miesto Rygos pavadinimas, kaip ir vokiškas Rügen.

Pavardės: Bryzgys, Biržiška, Teoretiskai turėtų būti lietuviškų pavardžių visų čia išvardintų kaimų vardus sekant, kurių vardas nesudar-kytas kaip pav. Brydų ir Brazgių. Toliau duodu pavardes pasižymėjusių asmenų iš P. Larousse ir Gr. Brockhausen enciklopedijos.

Brigade Anna/latvė/poete, Bigs, Brighenti, Bright, Brignou, Briguet, Brigiboult, Bruegel, Brugge Edwin/švedas/Briggemann, Brugasch, Bruegel, Brueghel/Olandijos tapytojas, Bröger. Šiame sąrašo nepaminėti du Šveicarijos miestai: Brigg, Aarau kantono ir Brig, Wallis kantono, svarbiausias uostas upėje Rhone/Rona.

Toliau randame dar šiaip žodžių, reiškiančių įvairias sąvokas, pav: Brigada, kariškas vienetas, Brigantine - žėglinis-būrinis laivas, Brigg - dvistiebis žėglinis laivas.

Dar prašosi pridėti keli kildiniai iš Brygių buvusios gyvenamos vietos Makedonijoje, kalno Bermius: Birmingham, Anglijos svarbus pramonės miestas. Bremenium, ANGLIJOS miesto senoviškas pavadinimas, atrodo, kad tai dabartinis Berwick, šiaurės jūros pa-

krantėje. Elberfeld-Barmen, Vokietijos miestas /EG 70/ Priedas "Barmen" rodo, kad vietovė radosi krašte, kur seniau gyveno barmenai-barmen. Tai gi, paaiškėja ir kilmė lietuviškos pavardės Barmus ir kartu tai, kad kalnas Bermius perteikė savo vardą jo gyventojams barmenams, o pasikeisdamas vietomis raidė "e" su "r" atidarė kelią vardui Bremenas, Bremenas.

Vardas Bermenas 100% moderniškas. Senoviška jo forma turėjo būti Bermanas, o gal ir Barmanas, kaip rodo vokiškas vardas Barmen ir lietuviškas Barmus. Atsiminkime, kad rytų aukštaitis kitaip ir netaria kaip Būtanas, Dovidanas, Barmanas. Jau kelintą kartą gauname ryškų vaizdą, kaip iš gyno pelasgo-lietuvių galima išgauti gryną vokių, net ir nači Berman ar Bermann. Lygiai taip pat prancūzai su anglais išgauna visur keltus /žiūr. Brigiani, Briganten/. Mat žmonės greit užmiršta ir jiems atrodo, kad be jų niekas daugiau seniau ir negyveno tose pačiose vietose, kurias jie užkariavo ar kaip kitaip smurtu įsigijo per savo pirmiau gyvenusius ančius.

Čia sutraukti iš Bryges kildinti vietovardžiai kaip tik labai akivaizdžiai parodo, kad ši tauta labai ilgai gyveno niekieno nekludoma jos naujai užimtoje vietoje, kad jos įtaka į senovės pasaulį buvo gili, šakota ir siekė toli, net iki dabartinės Britanijos salų su Irlan dija-Airija vakaruose ir pietuose - Ispanija. Kad Homero ir Herodoto teigimai apie Brygių suskilimą, t.y. atskilimą dalies tautos, pasivadinusiais frygiais ir nusikėlusiais Mažoną Azijon, yra faktas - tikras faktas ir tuo pačiu virsta kitu tikru faktu - kur būtent nukilo kita, atrodo didesnė, Brygių dalis. Pasirodo, kad jie nukilo pas mus pačius, tik mes to nei nepastebėjome. Mums tokios mintys nei galvor. neateidavo, neateidavo noras apsidairyti kiek plačiau ir atydyčiau aplink save pačius.

Kalbant apie upę Weser - V i s u r g i, su jo palankia aplinka, su jo senų ažuolų gojais, nedrąsiai buvo iškelta mintis, kad ten turėjo būti koks nors didelis centras senovinės tikybės, vadovavęs visos vakarų Europos tikybiniams reikalams. Dabar tatau jau atrodo neginčijamu faktui, kurio pradžia turėjo sutapti su atvykimu dar prieš Trojos karą didelio Brygių skaičiaus. Slinko dešimtmečiai ir šimtmečiai, laikas nuo laiko vis atvykdavo nauji būriai pelasgiškų giminių, kurioms nebebuvo vietos senovėje tėvynėje. Tuo būdu susidarė didelis kraštas su tautų mišiniu, kuriame ilgą laiką dominavo palestų rasė. Vėliau tas kraštas gavo Germanijos vardą.

Galimas dalykas, kad sugrižo ton Germanijon iš Mažosios Azijos ir dalis frygių, bet atrodo keista, kad vokiečiai temini tik juos, Priesen, ir nei žodžio nekalba apie Brygius, davusius pagrindinius Vokietijos vietovių vardus.

- Bus daugiau -

VISU RŪŠIŲ DRAUDIMAS
AUTOMOBILIŲ, GYVYBES, NELAIMINGŲ ATSTIKIMŲ, GAISRO, LIGONINĖS,

THE TRAVELERS

DRAUDIMO BENDROVĖJE IR VISOJE EILĖJE KITŲ BENDROVIŲ

Dėl namų pirkimo ar pardavimo patarnavimo ir dėl visokių draudimo reikalų pamatykite ir pasitarkite su patyrusiais dėl sąžiningo atsakymo -

JUOZAS BACEVIČIUS

BELL - VARPAS REAL ESTATE IR APDRAUDŲ AGENTORA

6455 So. Kedzie Ave.

Chicago 29, Ill.

Prospect 8-2233

Notary Public

PARAMA

MIDWEST MAISTO IR LIKERIO KRAUTUVĖ

2515 WEST 69 STREET
TELEFONAS -- RE 1-1731

J. Janušaitis ir J. Mažeika

Čia gėrimus pirkite tikrai pigiai!
TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ:

1. ASBACH URALT 5th. 4.79
2. MARTEL 3 star Cognac 5th. 5.39
3. WHITE HORSE
SCOTCH WHISKY 5th. 4.98
4. MARTINI or
MANHATTAN KVORTA ... 5th. 2.98
5. CANADIAN WHISKY
8 metų senumo 5th. 3.98
6. DUJARDIN GERMAN
BRANDY 5th. 5.29
7. KJIAFA vynas 5th. 1.75

Ir virš 100 rūšių užsieninių bei vietinių gėrimų žemiausiomis kainomis! Nepaprastai didelis pasirinkimas!

MALE HELP

PASTRY CHEF

Excellent immediate opening for 1st class experienced chef at Sheraton-Fontenelle Hotel. Steady year round employment. Salary open commensurate with experience and ability. - Write giving complete qualifications and minimum salary expected.

L. HANSEN, Personal Mgr.

SHERATON FONTENELLE

Omaha, Nebraska

DELCO RADIO

Has immediate openings

In Kokomo for Journeymen

ELECTRICIANS

(With Instrumental and Machine Control Experience)

and

TINSMITHS

(With Sheet Metal Experience)

Apply in person 8 a.m. to 3 p.m. Industrial Relations Office

DELCO RADIO DIVISION

of
General Motors

700 E. Firman St., Kokomo, Indiana

STABDŽIŲ TAISYMAS BRAKES RELINED

Nuo '50 iki '58 metų mašinoms kalnuoja:

CHEV. FORD. PLYM.	\$14.95
DODGE, PONTIAC, OLDS, STU. RAMBLER, BUICK	\$15.95
MERCURY, THUNDERB. HUDSON	\$16.95
CHRYSL. De SOTO, PAKARD	\$18.95
LINCOLN, ROADMASTER, CADILLAC	\$19.95

Žemos kainos ir čia neišvardintoms mašinoms. Pilnas hidraulinės stabdžių sistemos taisymas (cilindrai, vamzdžiai, oro šalinimas ir kt.). Taip pat tepimas, alyvos keitimas, smulkūs mechaniški pataisymai, lyginimas ir dažymas.

Nauja dirbtuvė su moderniausiais įrengimais. Naudokitės mūsų žemomis kainomis, garantuotu ir sąžiningu darbu.

ČESAS AUTO REBUILDERS

2423 West 59th Street Chicago 29, Illinois
GRovehill 6-7777

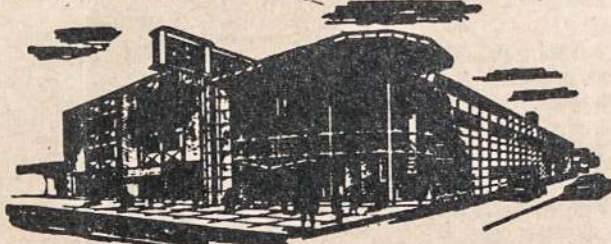
Bill Becker's Chevrolet

4500 SOUTH ARCHER AVE

PHONE YARDS 7-4822.

Taupykit ir Skolinkit Pinigus Amerikos Lietuvių Sostinėje - Marquette Parke

V A L A N D O S:
Pirmad. nuo 12 iki 8 popiet
Antrd. nuo 9 iki 4 popiet
Trečiad. uždaryta visą dieną
Ketvirtad. nuo 9 iki 8 popiet
Penktad. nuo 9 iki 8 popiet
Šeštad. nuo 9 iki 12:30 p. p.

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

6245 South Western Avenue.

Chicago 36, Illinois

GRovehill 6-7573

Chicago Savings bendrovės naujai padidinta įstaiga su dviem kėmais automobiliams užima 290 pėdų plotą. Tai viena įdomiausių ir mūsų klientų patogumui puikiai įrengta įstaiga Chicagoje. Aukšti dividendai, apdraustas saugumas, skubus ir malonus patarnavimas.

Taupykite ir skolinkite pinigus Amerikos Lietuvių Sostinėje - Marquette Parke apylinkės centre.

Current Dividend up to 4 1/4%

TINKAMI ROBAI DUODA GERĄ SAVIJAUTĄ

DĖMESIO! RUDENS IR ŽIEMOS S E Z O N U I

Pas mus yra vyrai pasaulis! Mes galime Jus apręgti nuo galvos iki kojų. Pas mus rasite puikiausią pasirinkimą geriausių gaminių, kaip tai BOTANY 500" kociumai ir pal-tai. Manhattan marškiniai, Lee ir Disney skrybelės. VISKAS vienoje krautuvėje! Krautuvė atdara kasdien ir sekmadieniais nuo 10 iki 4 v. p. p.

H. SEIGAN

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ

4630-32 S. Ashland Av., Chicago 8, Ill. Tel.: YA 7-1272

Čia gaukite geras prekes pigesne kaina ir ilgesniam laikui mokejimui be nuostimių!

Mandagus patarnavimas lietuvių kalbe.

Laisvoji Lietuva

911 West 32 St.
CHICAGO 8, ILL

Telef: FR 6-5416

Kas ir kur?

- Kovo 3 d. sukako dveji metai nuo Prof. Dr. pulk.

KAZIMIERO OŽELIO, "Laisvosios Lietuvos" leidėjo inž. K. Oželio tėvo, mirties. Prisiminimui žymiojo mūsų visuomenininko ir mokslininko, kovo 4 d. T. T. Jezuitų bažnyčioje buvo atlaikytos gėdulingos pamaldos ir po jų aplankytas kapas.

- JAV LB Apylinkių ir Apygardų Valdybos, Tarybos narių atskirų organizacijų valdybos ir pavieniai asmenys laiškais teiraujami CV ir Prezidiumo tikslėnių ir išsamesnių informacijų apie audienijos pas Prezidentą gavimo, delegacijos sudarymo ir jos priėmimo Baltuosiuose Rūmuose eigą. LB Centro Valdyba praneša, kad savaitės bėgyje bus paruoštas visą šį reikalingą apimantis platus pranešimas. Šis pranešimas bus išsiuntinetas Apylinkių ir Apygardų Valdyboms, Taryboms nariams, pageidavimą pareiškusių organizacijų valdyboms ir visai lietuviškai spaudai.

- Kovo 10 d. 7 v.v. Jaunimo Centro didžiojoje salėje yra rengiamas VALTERIO K. BANAIČIO pranešimas. p. Banaitis yra atvykęs iš V. Vokietijos, kur dirba Free Europe radio siustuvo centre ir yra informacijos skyriaus viršininko pavaduotoju. Lietuviškoji visuomenė yra kviečiama pasiklausyti jo pranešimo. Bus trumpa meninė dalis, kurią išpildys Alvydas Vassaitis. Įėjimas nemokamas. Po paskaitos bus subuvimas patalpoje prie Čiurlionio galerijos.

- STASYS PILKA, prisimindamas kultūrinio darbo sukaktį, balandžio 14 d., šeštadienį, Jaunimo Centre duos dramatinę - literatūrinę reitaliją. Muzikinėje programoje Roma MASTIS/mezzo-sopranas/komp. Vladas JAKUBENAS ir kiti.

Kazys Šimkus
Draugystės prezidentas

- Cicero veikianti DRAUGYSTĖ LIETUVOS KAREIVIŲ atšventė savo 50 metų veiklos sukaktį. Šauniam bankete dalyvavo apie 200 žmonių, pasakytą gražių kalbų-linkėjimų ir pasidžiaugta gražia išvartyta darbo vaga. Draugijos pirminku yra Kazimieras ŠIMKUS. Meninėje programoje pasirodė solistas Alg. Brazys, sol. Mačytė ir Parapijos choras, vadovaujamas A. Skridulio.

Minėjime kalbėjo Lietuvos Gen. Konsulas Dr. P. Daužvardis.

INCOME TAX

Dėl sąžiningo ir stropaus patarnavimo Income Tax reikaluose kreipkitės pas J. VOLDEMARĄ telefonu - RE 7-3376, arba rašykite adresu: 6343 So. Wood Street, CHICAGO 36. ILL

- Dr. Ugone Rosso di San Secondo, Sao Paulo, Brazilijoje, leidžiamo laikraščio redaktorių, siunčia nuoširdžius linkėjimus "Laisvajai Lietuvai", viltingai tikėdamas, kad Lietuva ir vėl bus laisva, kaip jo protėvių gimtinė Italija.

- LAISVOJI LIETUVA nuoširdžiai dėkoja už aukas: ARŪNUI iš Cicero \$25. L. MIKULSKYTEI iš Woodhaven \$20, J. SMAILIUI iš Omaha \$5 ir V. DONIUI iš Čikagos \$1.

- LAS Vyr. Valdybos Gen. Sekretorius bičiulis J. VIRBALIS nekuri laiką gulėjęs ligoninėje, grįžo į namus. Mūsų širdingiausi linkėjimai kuo greičiausia sustiprėti.

- Mūsų skaitytojas Antanas AVIŽIENIS po operacijos gydomi namuose. Nuoširdžiausi linkėjimai sveikatos.

Mainai Su Nuostoliais

Vasario mėn. amerikiečių spauda paskelbė kaip didelę sensaciją, kad U-2 lakūnas F. G. Powers ir studentas P. Pryor iškeisti į garsų rusų šnipą, NKVD pulkininką, R. J. Able, kuris 1957 m. buvo nuteistas net 30 metų kalėti. Demokratai, o ypač kairiesiems palanki spauda šiuos mainus, žinoma, tuoj užskaitė kaip didelį politinį Kennedžio laimėjimą, daug vilčių duodantį santykiams tarp Amerikos ir Sovietų Sąjungos pagerinti, parodytą didelį Chruščiovo gerasirdiškumą ir t.t.

Tokias nuomones skaitant, tikrai nelengva suprasti, ar autoriai tokių straipsnių yra tikrai tiek naivūs, jog jie vis dar tebetiki Kremliaus geriems norams ir jų gerai valiai... Argi tie ponai jau pamiršo taip dar neseniai Chruščiovo padarytą labai atvirą ir tikrai nuoširdų pažadą Vakarus palaidoti? Kaip paprastai, šlandieninė amerikiečių spauda, tik su mažomis išimtimis, iš menkiausių Maskvos mostelių tuoju pasidaro plačiausias sau palankias išvadas - iš mažiuko degtuko prisiskaldo visą vėžimą net su kaupe... tai tik rodo, kaip kas nors šiandien šiame krašte yra ištroškęs tos komunistų siūlomos veidmainiškos "koegzistencijos" ir kaip nesuigaušo komunistų propagandos labirintuose. Tai darbas gerų amerikiečių, nes mes visai nekalbame apie tuos, kurie dirba specialiai tai "koegzistencijai" su Maskvos palaima.

Mums gi atrodo, kad šiais mainais "biznis" padarytas gan blogas - be jokio pelno, o gal net ir su nuostoliais. Čia greičiausia bus laimėjęs Nikita, atgavęs savo labai vertingą, daug nusipelnusį, profesionalų šnipą, iš Lietuvos kilusį žydą, R. J. Able. Amerika atgavo studentą ir lakūną Powers.

Dėl studento Pryor tikrai reikia labai suabejoti, ar jis už geležinės uždangos būdamas kur nors oficialiai turėjo kokį nors slapto uždavinių. Visi puikiai žino, kad užsienietis nurykęs už geležinės uždangos gali judėti tik NKVD akivaizdoje ir jos priežiūroje. Ką gi jis ten gali ypatingo "sušnipinėti", kai visi jo žinginiai budrios enkavedistų akies neįleidžiami visos 24 valandas!

Kiek kitoks reikalas su lakūnu Powers. Tas tikrai buvo tinkamai specialiam darbui paruoštas, skrido slaptai virš Rusijos, turėjo patį moderniausiąją lėktuvą su pačiais moderniausiais įrengimais. Kaip žinome, šį kartą Powers savo uždavinių neatliko, sudėtų į jį vilčių nepateisino ir pastatė savo krašto vyriausybę ir labai nemalonią ir kėblią padėtį. Jo išleidimą gal tik tuo ir galima pateisinti, kad Amerikos

Pušelės sužieduotuvės Vasario Šešioliktosios Gimnazijoje

Vasario 16 d. Gimnazijos Vokietijoje mokiniai Lietuvos Nepriklausomybės šventės progą suvaidino STEPONO VYKINTO parašytą 3 veiksmų pjesę "PUŠELĖS SUŽIEDUOTUVĖS". Leikalas susilaukė gražaus pasisekimo. Nuotraukoje - vaidintojai kartu su autoriumi Stp. Vykinčiu. Iš k. į d. R. Rožaitis, D. Lukšaitytė, P. Byzmasas, Ž. Vykinaitė, T. Jakumaitis, autorius St. Vykintas, E. Kelerytė, R. Baliulis ir R. Tamošaitytė. Foto: Osvaldo Kušnėraičio

vyriausybė nori iš pirmųjų šaltinių sužinoti kas gi ištikrųjų atsitiko, kad jo lėktuvas sudužo, o jis neįvykdė savo vyriausybės įsakymo: jis tokiu atsitikimu turėjo savo lėktuvą susprogdinti, nes lėktuvas tam buvo paruoštas ir patys gyvas priešui ir rankas nepasiduoti. Nėgama to, jis tuoj taip nuoširdžiai ir atvirai viską komunistams išsipašakojo ir teismo salėje išplėpėjo daug dalykų, kurie gali kelti rimtą įtarimą dėl jo ištikimybės savam kraštui. Toks specialiam uždaviniui paruošto, subrendusio vyro ir dargi karininko silpnavališkumo ir ištyžusio charakterio pademonstravimas, tikrai nėra lengvai suprantamas. Tuo labiau, - jo paties pareiškimu, jam jokios fizinės represijos nebuvo pavartota, taipgi nebuvo ir "smegenys plauti". Tai kas, pagaliau, jį vertė taip nuoširdžiai ir atvirai išsipašakoti?

Sovietų šnipas Abel, tai ne Power. Tiesa, jis buvo ne eilinis šnipas, o visos Š. Amerikos rusų šnipų viršininkas. "ardymo metu ir teisme jis yra tik pasakęs, kad gimė Maskvoje 1902m. ir daugiau nieko iš jo nebuvo išgauta. Tai yra tipišką šnipą, gerai tam darbui pasiruošęs, pakankamai gudrus ir tvirtas charakterio. Lyginti jį su Amerikos Powers visai negali. Todėl ir čia mainai, jei žiūrėti tik iš to taško, Amerikai yra su nuostoliais.

Pagrindinis klausimas, kuris labai rūpi Amerikos gynybos ministerijai, tai yra ar Powers tikrai buvo numuštas 68.000 pėdų aukštyje? Jei jis tikrai tokiam aukštyje ir prie tokio greičio

/1.200 mylių per valandą/ buvo numuštas, tai reikėtų, kad Maskva tikrai yra pralenkusi Ameriką raketų srityje ir kad aviacija praranda savo reikšmingumą. Šis klausimas yra gana idomus ir rimtas. Tačiau ar Powers bus toks atviras ir nuoširdus ir savo krašto saugumo organams, - čia jau kitas klausimas. Yra pavojus, kad jis, bijodamas gresiančios bausmės už neįvykdymą jam duotojo uždavinio ir įsakymo, bei per didelį plegumą Maskvoje, gali pasirodyti žymiai kietesnis ir nepanorėti pasakyti tiesos, kad savo veiksmus pateisinus.

Spaudoje jau pasirodė žinia, kad jam bus panaudotas melų detektorius, vadinasi, jo parodymai jau kelia kaikurių abejonių.

Sovietai iš visoko darydami propagandą, neapsėjo nei čia jos nepanaudoję. Abel'į suėmus ir nuteisus, žinoma, rusai neprisipažino, kad jis buvo jų šnipas. Jis tada rašė, kad tai yra grynai amerikiečių provokacija... Neskaitant paties iškeitimo fakto, viešai to komunistai nepripažįsta ir dabar. Jo žmonos ir dukters lūpomis jie ir dabar tvirtina, kad Abel buvo nekaltai suimtas ir nubautas. Pagaliau tai yra visai suprantama, nes argi galima tikėtis tiesos iš komunistų?

Dėl šių mainų, pradžioje rusai skelbė per spaudą ir radiją, kad amerikiečiai Pryor ir Powers paleisti tik vadovaujantis Nikitos kilnaširdiškumu ir noru pagerinti tarptautinius santykius, nieko neminint apie iškeitimą į gan stambiają savo žuvį - Abel. Va, tik po dviejų savai-

čių pasirodė "Izvestijoje" Abel žmonos ir dukters laiškas, kuris yra aiškiai enkavedistų suredaguotas: jame tvirtinama, kad Abel buvo provokatorių auka, visai nekaltai nuteistas ir jų pastangos jį išlaisvinti, prašant Amerikos prezidentą jo pasigailėti, nedavė jokių vaisių... Tada jos kreipėsi į Sov. Sąjungos vyriausybę, o čia jau, žinoma, kitas reikalas... Nikita turi auksinę širdį ir čia jos radusios nuoširdžiausią jų reikalą supratimą ir visokeriopą pagalbą. Čia to laiško redaktoriai netyčia pasako tikrą tiesą: Rusijos vyriausybė tikrai buvo suinteresuota ir susirūpinusi savo neeilinio šnipu atgavimu... Tai štai kaip tie ne vieno amerikiečio laikomi nuoširdūs bolševikai pristato visą reikalą savo visuomenei.

Toliau, aišku, Abel'io žmona ir dukterė dėkoja draugui Nikitai už pagalbą ir t.t. Kaip matome, viskas ten beveik pataliojama seną enkavedistų sukirptą korpalių, kaip ir dėdės Stalino laikais: garbinkite ir dėkokite už viską komunistų partijai, o ypatingai genialiam Nikitai. Kol despotas gyvas ir sėdi soste, - visai jo bijo, lenkiasi ir dreba... Kaip bus su juo rytoj, kada jis ašidsurs karstė, dar nežinia. Greičiausia bus tas pat kaip buvo Stalinui... ir esamas komunistų dievaitis bus apšauktas biauriausiu nusikaltėliu-žmogžudžiu, kuo ištikrųjų ir yra... J.K.J.

BAISUS KRIMINALAS

Maskvos milicininkas, eidamas anksti rytą į darbą, staiga mato, kad Kremlius apsuptas tankų ir keliomis eilėmis enkavedistų...

Jis prieina prie vieno iš jam pažįstamo enkavedisto ir atsargiai klausia: - Kas čia atsitiko?

Užklaustasis pirma apsidairęs į visas puses jam tyliai atsako:

- Baisus dalykas, drauguži! Perietą naktį kapitalistų agentai išvogė iš Kremliaus seifų būsimųjų Sovietų Sąjungos rinkimų rezultatus!

Čikagoje suorganizuotos vadinamosios "taikos apštalų" demonstracijos eilėse buvo ir lietuviai komunistuojantieji, kurie protestavo prieš prezidento nutarimą vėl pradėti atominių ginklų bandymus Pacifike.

Paklaustas vienas iš tų vargšų lietuvių ar jis protestavo ir tada, kai Nikita sprogdino bombas, atsakė, kad ne, nes jis žino, kad tos Nikitos bombos yra nekenksmingos žmonėms ir Nikita noris vien taikos...

Koks tai baisus suklaidinimas žmonijai! Koks atbukimas smegenų, kada nustojama savu protu galvoti ir galvojama taip, kaip įsako kiti - Kremlius.

Visokių yra, pagaliau, - visokių ir reikia... iš ko gi galėtų pasaulis juoktis.

Nepailestamas kovotojas už Lietuvos reikalus Brazilijoje, Sao Paulo mieste, žurnalistas ir rašytojas M. LAUPINAITIS prie sąvųjų namų. Iš k. į d.: Prof. S. Bakšys, p. Laupinaitienė, M. Laupinaitis ir didis Lietuvos bičiulis "TRIBUNA LATINA" redaktorius Dr. Ugone Rosso di San Secondo.